

Využití internetu k monitoringu a hodnocení obchodu s volně žijícími zvířaty

Bc. Kristýna Holásková

Diplomová práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav environmentální bezpečnosti

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Kristýna Holásková
Osobní číslo: L21218
Studijní program: N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace: Environmentální bezpečnost
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Využití internetu k monitoringu a hodnocení obchodu s volně žijícími zvířaty

Zásady pro vypracování

1. Vypracujte literární rešerši současných poznatků týkající se dynamiky obchodu s volně žijícími zvířaty, výzev a limitů v řešení dané problematiky.
2. Provedte obsahovou analýzu reportů a monitorovacích zpráv a analýzu Google Trends napříč tématem.
3. Vyhodnoťte výsledky provedených analýz a konfrontujte s výsledky aktualizované analýzy zpravodajských serverů a současnými poznatky.
4. Navrhněte a zpracujte podpůrný materiál pro instituce profilující se v dané problematice.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. DUFFY, Rosaleen. *Security and Conservation: The Politics of the Illegal Wildlife Trade*. Yale Univ Pr, 2022, 304 s. ISBN 9780300230185.
2. OECD. *Illicit Trade. The Illegal Wildlife Trade in Southeast Asia Institutional Capacities in Indonesia, Singapore, Thailand and Viet Nam*. OECD Publishing, 2019. 100 s. ISBN 978-92-64-96712-0. Dostupné online z: https://www.google.cz/books/edition/Illicit_Trade_The_Illegal_Wildlife_Trade/.
3. WYATT, Tanya. *Is CITES Protecting Wildlife?: Assessing Implementation and Compliance*. Taylor & Francis, 2021, 178 s. ISBN 9780367441289.

Další doporučená literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Matyáš Adam, Ph.D.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **26. dubna 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

doc. Ing. Pavel Valášek, CSc. LL.M.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 4. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 26. 4. 2027

Jméno a příjmení studenta: Bc. Kristýna Holásková

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Cílem práce je poskytnutí informací ohledně informovanosti tématu v nevědeckých publikacích a médiích. Teoretická část diplomové práce se věnuje popisu nejen nelegálního, ale i legálního obchodu se živočichy a rozdílům mezi těmito obchody. Dotýká se problematiky transformace a změny obchodu, a zabývá se druhovou ochranou a krizí biologické rozmanitosti. Zaměřuje se především na mezinárodní organizace, které se zabývají touto problematikou a na vybrané projekty, které chrání zvířata, která jsou nejčastějším zbožím nelegálního obchodu. Poslední kapitola je věnována médiím a jejím předávaným informacím ohledně nelegálního obchodu. V praktické části diplomové práce je využita metoda rozboru na základě obsahové analýzy dostupných reportů a monitorovacích zpráv na téma nelegálního obchodu, které jsou dále doplněny analýzou Google Trends. Nakonec bude vypracován podpůrný materiál ohledně tématu. Dosažené výsledky práce budou dále diskutovány.

Klíčová slova: CITES, nelegální, ohrožené druhy, pytláctví, TRAFFIC, ochrana

ABSTRACT

The aim of the thesis is to provide information on the awareness of the topic in non-scientific publications and media. The theoretical part of the thesis describes not only illegal but also legal trade in animals and the differences between these trades. It touches on the issue of transformation and change in trade, and deals with species protection and biodiversity crisis. It focuses primarily on international organizations dealing with this issue and selected projects that protect animals, which are the most common goods of illegal trade. The last chapter is dedicated to the media and the information they convey regarding illegal trade. In the practical part of the thesis, the method of analysis based on content analysis of available reports and monitoring reports on illegal trade is used, supplemented by an analysis of Google Trends. Finally, supporting material on the topic will be developed. The achieved results of the thesis will be further discussed.

Keywords: CITES, illegal, endangered species, poaching, TRAFFIC, protection

Mé poděkování patří Mgr. Matyáši Adamovi, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování diplomové práce věnoval.

Mé poděkování patří též mé rodině, za její lásku, podporu a trpělivost, kterou se mnou měli, jelikož to se mnou často nebylo lehké.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 KRIZE BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI.....	11
1.1 OHROŽENÍ BIODIVERZITY	11
1.1.1 Stupně ohrožení.....	12
1.2 DRUHOVÁ OCHRANA A OCHRANA BIODIVERZITY	13
2 PROBLEMATIKA NELEGÁLNÍHO OBCHODU SE ZVÍŘATY	16
2.1 LEGÁLNÍ OBCHOD	16
2.1.1 Příloha I.....	17
2.1.2 Příloha II.....	17
2.1.3 Příloha III.	17
2.2 NELEGÁLNÍ OBCHOD	18
2.3 PRÁVNÍ ASPEKTY V NELEGÁLNÍM OBCHODĚ.....	19
3 TRANSFORMACE OBCHODU SE ZVÍŘATY	21
3.1 PŘÍČINY.....	21
3.2 INTERNET A MODERNÍ NÁSTROJE.....	21
4 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE V PROBLEMATICE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A WILDLIFE TRADE	24
4.1 UNEP	24
4.2 IUCN.....	25
4.3 HEMMERSBACH RHINO FORCE	26
4.4 SAVE THE ELEPHANTS.....	27
5 PROJEKTY OCHRANY ZVÍŘAT V OBLASTI NELEGÁLNÍHO OBCHODU	29
5.1 ETIS A MIKE	29
5.2 PROJECT TIGER	30
5.3 PROJECT RHINO.....	31
6 MÉDIA A JEJICH ÚLOHA V OCHRANĚ ZVÍŘAT	34
6.1 MÉDIA VE SPOLEČNOSTI.....	34
6.1.1 Hlavní funkce médií.....	34
6.2 INTERNETOVÁ MÉDIA A JEJICH INFORMOVÁNÍ VEŘEJNOSTI O NELEGÁLNÍM OBCHODU SE ZVÍŘATY	35
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	37
7 CÍL A METODY PRÁCE	38
7.1 METODY PRÁCE.....	38

7.2	VÝZKUMNÉ OTÁZKY	38
8	OBSAHOVÁ ANALÝZA	40
8.1	VÝZKUMNÉ VZORKY	40
9	VÝSLEDKY OBSAHOVÉ ANALÝZY ČLÁNKŮ	41
9.1	POMĚR FYZICKÉHO A ONLINE OBCHODU.....	41
9.2	ROZDÍL MEZI „PET TRADE“ A „ANIMAL PRODUCT“	43
9.3	POPIS OCHRANY	47
10	VÝSLEDKY OBSAHOVÉ ANALÝZY REPORTŮ.....	51
10.1	DATA REPORTŮ	51
10.2	ZABARVENÍ TEXTU	57
10.3	TYP OBCHODU	57
11	VÝSLEDKY GOOGLE TRENDS.....	59
11.1	TERMÍN „WILDLIFE TRADE“	59
11.2	TERMÍN „ILLEGAL WILDLIFE TRADE“	61
11.3	ROZDÍLY MEZI JEDNOTLIVÝMI ÚDAJI.....	63
12	PODPŮRNÝ MATERIÁL VYUŽITELNÝ K INFORMOVANOSTI VEŘEJNOSTI	65
12.1	GRAFICKÉ NÁVRHY	66
12.1.1	Příspěvek č. 1	66
12.1.2	Příspěvek č. 2	67
12.1.3	Příspěvek č. 3	68
12.1.4	Příspěvek č. 4	69
12.1.5	Příspěvek č. 5	70
12.1.6	Příspěvek č. 6	71
12.1.7	Příspěvek č. 7	72
13	DISKUZE.....	73
13.1	ČLÁNKY	73
13.2	REPORTY	74
13.3	GOOGLE TRENDS.....	76
	ZÁVĚR	79
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	80
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	87
	SEZNAM OBRÁZKŮ	88
	SEZNAM TABULEK.....	89
	SEZNAM PŘÍLOH	91
	PŘÍLOHA P I: TYPY OCHRANY VYPLÝVAJÍCÍ Z ČLÁNKŮ	91

ÚVOD

Rozsáhlé oceány, horké pouště či zmrzlá tundra, lesnatá či stepní souš, hluboká údolí nebo nejvyšší pohoří, to vše, a ještě mnohem více je naše planeta Země. Dosud také jediná, o které víme, že ji obývá život.

Dle současných znalostí život na naší planetě vznikl již před 4,25 miliardy let z malých chemických sloučenin, přes prvotní jednoduché organismy až po vše kolem nás. A ani po milionech let není její dílo zcela dokonáno. Bouře, zemětřesení, hurikány, povodně a další jiné, nejen přírodní jevy stále přetvářejí její podobu i dnes.

Naše Země je jedinečná, a to nejen díky životu, kterým oplývá, ale také přírodou a svými vzácnými zdroji. Její prostor, příroda a také zdroje, důležité pro naši existenci, však nejsou nekonečné a mají své meze.

Právě vliv lidské činnosti má na planetu negativní dopad. Dosáhli jsme úrovně, které zatím žádný jiný živočišný druh nedosáhl. Nejen stále se zvětšující a rychlejší nárůst lidské populace, zmenšující se životní prostor, přílišné čerpání neobnovitelných zdrojů, hospodářství a další činnosti, založené především pro zisk, mají dopady na fungování ekosystémů celé planety a jsou smrtelnou hrozbou pro biodiverzitu, což souvisí s vymíráním rostlinných a živočišných druhů.

Pokud lidská společnost stojí za bezprecedentním úbytkem biodiverzity, tak bychom to měli být právě my, kdo tento trend zvrátí, dokud je obnova stále možná.

Právě odolnost přírody dává naději všem, jenž se o její záchranu snaží. Je třeba mít na paměti, že vytvářením chráněných oblastí a parků, projektů na záchranu zvířat nebo obnova lesů a vody v přírodě nemá dopad jen na přežití samotné přírody, ale také na přežití našeho vlastního druhu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KRIZE BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI

75 % plochy Země bylo výrazně změněno a 66 % světových oceánů vykazuje známky stoupajícího lidského dopadu. To vše má výrazné dopady na jednotlivé druhy, jejich stanoviště, ale i celé ekosystémy a biodiverzitu obecně. Přibližně 25 % těchto druhů je ohroženo, což znamená že až 1 milion druhů může během několika desetiletí vyhynout. Nejen, že by došlo k výrazné přeměně biodiverzity, ale také potravního řetězce a veškerých ekosystémů (Wyatt, 2021).

Planeta Země čelí environmentálním problémům ze všech různých směrů, ať již se jedná o znečišťování plasty, změnu klimatu, přírodní katastrofy, ale také více než kdy dříve čelí krizi biologické rozmanitosti (Wyatt, 2021). Vědci uvádí devět planetárních hranic (planetary boundaries), které nemůžeme jakkoliv ovlivňovat, aniž by to neznamenal ohrožení lidské společnosti. Jedná se o změny klimatu, ztrátu biodiverzity, acidifikaci oceánů, ničení ozonové vrstvy, znečištění atmosféry aerosoly, využívání sladké vody, biochemické toky dusíku a fosforu, uvolňování nových chemikálií a změny využití půdy. Čtyři z těchto hranic již byli dokonce překročeny (Asher, 2021).

1.1 Ohrožení biodiverzity

Hlavními zdroji ohrožení biodiverzity jsou ztráta a změna přirozených stanovišť dána změnou využití a struktury krajiny, znečištění prostředí (ovzduší, půd i vody), šíření invazních druhů, změna klimatu, a neméně důležitá nadměrná exploatace prostředí, ať už se jedná o rybolov, těžbu dřeva či přímý lov pro účely obchodu se zvířaty nebo s jejich produkty (Bonebrake et al., 2019). Organismy se nedokáží přizpůsobit rapidní změně prostředí, ani se nevyvíjejí tak rychle, což ústí v masivní úbytek jejich populací i celých druhů (GEOL 204 Dinosaurs, Early Humans, Ancestors & Evolution: The Fossil Record of Vanished Worlds of the Prehistoric Past, 2023).

Populace živočišných i rostlinných druhů prochází globální krizí, podle mnohých autorů se s ohledem na rychlost ztráty biodiverzity vstoupili ocitáme na sklonku šestého masového vymírání (např. Finn, Grattarola a Pincheira-Donoso, 2023).

Masová vymírání jsou období, ve kterých na planetě vyhynul významný podíl druhů (houby, savci, rostliny atd.). Tato období mohla trvat tisíce nebo miliony let. Dle dostupných důkazů na naší planetě došlo v minulosti již k pěti masovým vymíráním, z toho posledním nejvíce

známým je vyhlazení existence dinosaurů před 65,5 miliony lety (What is the sixth mass extinction and what can we do about it?, © 2024).

Britští paleontologové, zabývající se touto tematikou, definují masové vymírání jako událost, kdy dojde k vymření významného podílu světového rostlinného a živočišného života v geologicky nevýznamném časovém období. Jinak se také dá říci, že vymírání je podstatná rychlá ztráta biodiverzity v globálním měřítku (Kolbertová, 2018).

Počátek současného masového vymírání lze nejspíše datovat ke geologické epoše holocénu. Přibližně před 11 700 lety skončila poslední doba ledová a započalo klimaticky relativně stabilní období a současně odstartovalo šíření a nárůst lidské populace (Kolbertová, 2018).

1.1.1 Stupně ohrožení

Nejkomplexnějším zdrojem informací o globálním stavu ohrožení jednotlivých druhů je Červený seznam ohrožených druhů, tzv. IUCN red list (citace IUCN redlist), který stanovuje Mezinárodní svazu ochrany přírody (The International Union for Conservation of Nature). V tomto seznamu můžeme u každého druhu naléznout kategorii, do které vybraný druh spadá. Kategorie jsou vytvořeny na základě druhu, areálu výskytu, populace druhu atd. (Finn, Grattarola a Pincheira-Donoso, 2023). IUCN specifikuje 10 kategorií ohrožení druhů (viz. Tabulka 1) (Bologna, 2008), a současně usiluje o to, aby kategorie každého druhu byla přehodnocována nejméně každých deset let, a pokud možno každých pět let.

Tabulka 1 - Popis jednotlivých kategorií ohrožených druhů živočichů (Bologna, 2008).

Kategorie ohrožení živočichů		
Název kategorie	Označení kategorie	Popis kategorie
Vyhubený	EX = Extinct	Druh je považován za vyhubený, pokud nežije jediný exemplář.
Vyhubený v přírodě	EW = Extinct in the Wild	Druh žije pouze v lidské péči nebo je zpětně navrácen pouze do chráněného území.
Kriticky ohrožený	CR = Critically Endangered	Druh, který čelí vysokému nebezpečí vyhubení v přírodě v blízké budoucnosti; populace, které významným způsobem poklesly.

Kategorie ohrožení živočichů		
Ohrožený	EN = Endangered	Druhu hrozí vysoké nebezpečí vyhubení v přírodě a v budoucnu se může stát kriticky ohroženým.
Zranitelný	VU = Vulnerable	Druh čelí vysokému nebezpečí vyhubení v přírodě a v budoucnu se může stát ohroženým.
Závislý na ochraně	CD = Conservation Dependent	Druhy, které by bez ochranných opatření patřili do vyšší kategorie ohrožení.
Téměř ohrožený	NT = Near Threatened	Druh není bezprostředně ohrožený, ale v budoucnu by mohl být zařazen do kategorie zranitelný.
Mimo nebezpečí	LC = Least Concern	Druh není ohrožen vyhynutím ani v nejbližší budoucnosti.
Nedostatečné údaje	DD = Data Deficient	Druh je zařazen zde, jelikož není dostatek údajů k zařazení do jiné kategorie.
Nehodnocený	NE = Not Evaluated	Druh není nijak hodnocen podle hledisek IUCN.

1.2 Druhová ochrana a ochrana biodiverzity

Od 20. století je dopad lidské činnosti jak na přírodu, tak přírodní zdroje, tak rozsáhlý, že musí společnost převzít zodpovědnost.

V oblasti mezinárodní ochrany biodiverzity a životního prostředí patří mezi nejvýznamnější mnohostranné dohody Úmluva o biologické rozmanitosti (Úmluva o biologické rozmanitosti a ochrana biodiverzity, © 2023). Základním předpokladem pro to, aby mohla biologická rozmanitost poskytovat nezbytné přínosy lidské společnosti, je její příznivý stav. Další mezinárodní úmluvou je např. Bernská úmluva o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť. Cílem úmluvy je ochrana živočichů a rostlin (především ohrožených a stěhovavých druhů) jejichž ochrana vyžaduje celoevropskou spolupráci (BERNSKÁ ÚMLUVA, © 2024). Další z úmluv lze zmínit Bonnskou úmluvu o ochraně stěhovavých

druhů volně žijících živočichů. Hlavním cílem je zabezpečení ochrany stěhovavých druhů, nejen ptáků, ale také savců, ryb a bezobratlých (BONNSKÁ ÚMLUVA, © 2024).

Proti tomu Ramsarská úmluva (Úmluva o mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva) je první celosvětovou mezinárodní úmluvou chránící určitý typ biotopu a udržitelné využívání přírodních zdrojů (RAMSARSKÁ ÚMLUVA, © 2024).

Například ochrana oceánů je předmětem Úmluvy OSN o mořském právu (UNCLOS). Jednou z hlavních úloh úmluvy je omezení hlubokomořské těžby a také zajištění, že mořské prostředí bude ochráněno před škodlivými vlivy. Přesto do současnosti (k roku 2019) došlo k vydání bezmála 30 licencí ohledně průzkumu v oceánských oblastech, kde se nachází i hydrotermální vývěry, kde tak došlo k nenávratné ztrátě biodiverzity (Fothergill, Scholey a Pearce, 2019). Právě u hydrotermálních vývěrů vznikají unikátní společenstva živých organismů, které mají velmi odlišné fungování, především společenstvo není založené na fotosyntéze, ale na chemosyntéze (tvorba organické hmoty z anorganických látek). Tato společenstva jsou zajímavá z hlediska vědy, jelikož se dokáží přizpůsobit extrémním podmínkám, ale právě hlubokomořská těžba představuje největší riziko pro tyto organismy (Žákovská, 2023).

Další lidské činnosti v oblastech moří a oceánů, jako je nakládání s odpady či kontrola rybolovu jsou spravovány mezinárodními dohodami. Problematickými jsou však mezinárodní vody neboli „území bez zákona“, kde se nachází jen minimum chráněných mořských oblastí. Pouhé 1 % mezinárodních vod je chráněno, což je dlouhodobě neudržitelný stav. Je potřeba rozsáhlá soustava chráněných mořských oblastí, a nejméně 30 % oceánu by mělo být chráněno před těžbou a rybolovem (Fothergill, Scholey a Pearce, 2019). V roce 2023 byla v New Yorku v sídle OSN přijata Dohoda o biodiverzitě volného moře. Volné moře představuje nejrozsáhlejší životní prostor na planetě a do přijetí dohody zde platilo jen velmi málo pravidel, které by zde omezovali lidskou činnost. Dále je také rozjednaná úmluva ohledně řešení plastového znečištění, kdy její návrh by měl být připraven během roku 2024 (Žákovská, 2023).

Postupně také dochází ke zpomalování ubývání světových lesů. Mnoho potravinářských společností v roce 2014 podepsalo deklaraci o lesích, kdy do roku 2030 má dojít k úplnému zastavení odlesňování. Některé části světa přispívají v obnově lesů za pomoci parků a rezervací. Do obnoveného prostředí se vrací původní živočichové jako jsou tygři, žaby, jeleni, prasata, divocí oslí, rysi, šakali, medvědi hnědí, rosomáci, bobři, kozorožci a vlčí

smečky, které slouží jako ukazatelé efektivní obnovy přírody (Fothergill, Scholey a Pearce, 2019).

EU Restoration Law jde ještě dál. Parlament přijal právní předpis (zahrnuje oblasti od lesů, travnatých porostů, mokřadů, řek, jezer až po korály a moře), který se zavazuje k obnově 20 % pevniny a moře na území Evropské Unie. Více než 80 % evropských přírodních stanovišť je ve velmi špatném stavu, země EU se tak zavázaly, že do roku 2030 dojde k obnově nejméně 30 % přírodních stanovišť, do roku 2040 by mělo jít o 60 % stanovišť, a do roku 2050 by mělo být až 90 % přírodních stanovišť obnoveno (Obnova přírody: Parlament přijal právní předpis k obnově 20 % pevniny a moře v EU, 2024).

2 PROBLEMATIKA NELEGÁLNÍHO OBCHODU SE ZVÍŘATY

Nelegální obchod s volně žijícími živočichy je čtvrtým nejvýnosnějším nelegálním obchodem hned po nelegálním obchodu s drogami, bílým masem a zbraněmi. Nelegální obchod s živočichy a jejich produkty se staly hlavními oblastmi činnosti skupin organizovaného zločinu (Illegal wildlife trade has become one of the ‘world’s largest criminal activities’, 2023).

Jak varovala organizace INTERPOL kriminalita s volně žijícími zvířaty v oblasti životního prostředí je nejvýnosnějším sektorem trestné činnosti. Nelegální činnost s produkty nebo se živými zvířaty dokáže zločincům přinést až 20 miliard USD ročně (Illegal wildlife trade has become one of the ‘world’s largest criminal activities’, 2023).

Množství živočišných druhů se díky této činnosti dostává na pokraj svého vyhynutí. Nelegální obchod se zvířaty i jejich produkty je úzce provázán s financování ozbrojeného násilí, teroristických skupin, s korupcí na vysokých postech, praním špinavých peněz nebo financováním jiných forem nadnárodního organizovaného zločinu. Díky střetu zločinců a ochránců přírody, dochází ročně k zabití až 100 rangerů, kteří se zavázali k ochraně volně žijících druhů zvířat v jejich prostředí (Illegal wildlife trade has become one of the ‘world’s largest criminal activities’, 2023).

INTERPOL pomáhá 195 členským zemím zvyšovat povědomí a zneužívání národních i nadnárodních předpisů, a vytváří nové vyšetřovací a analytické metody, které mají pomáhat při potírání nelegálního obchodu. Jedním z takových metod je například Operation Thunder, kdy od roku 2017 došlo u více než 100 členských států k tisícům zatčení a zabavení nelegálního obchodu s divočinou (Illegal wildlife trade has become one of the ‘world’s largest criminal activities’, 2023).

2.1 Legální obchod

Legální obchod s volně žijícími druhy zvířat lze také jednoduše označit jako etický způsob obchodu se zvířaty. Jedná se takovou formu obchodu, kdy nákupy, prodeje a celkové obchodování s volně žijícími druhy volně žijících druhů zvířat nebo s jejich produkty je povoleno zákonem. Využívání různých produktů z obchodu s divočinou je vžitý v mnoha zemích a společnostech. Má často důležitý dopad na obchod, ekonomiku, lékařství či stavebnictví státu. Přestože často nelegální obchod s divočinou zastíní celý legální obchod se zvířaty, vzrost tento typ obchodu od roku 1980 o více než 2 000 % (How CITES works).

Důležitým dokumentem pro legální obchod s divočinou a pro pochopení tohoto typu obchodu je důležitá Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, známá také jako Washingtonská úmluva, ale nejvíce známá pod svou zkratkou CITES. Úmluva CITES především slouží jako ochrana ohrožených druhů rostlin a živočichů, jenž vstoupila v platnost 1. července 1975. Cílem je zajištění, aby mezinárodní obchod s divočinou neohrozil těchto druhů ve volné přírodě. Úmluva tak poskytuje 35 000 druhům volně žijících zvířat a planě rostoucích rostlin různý stupeň ochrany (How CITES works).

V legálním obchodu s divočinou neplatí však pouze Úmluva CITES, ale řada zemí vydala vlastní státní zákony, které posilují Úmluvu CITES. Jedná se například o zavedení kvót v počtu pěstování a obchodování těchto druhů. Mnoho mezinárodních organizací se pak snaží o zpřísnění zákonů, které legální obchod s divočinou spravují. Úmluva CITES obsahuje tři hlavní přílohy, které se zaměřují na ochranu ohrožených druhů, a podle nich je taky s ohroženými druhy obchodováno (How CITES works).

2.1.1 Příloha I

Zde je uvedeno kolem 1 200 ohrožených druhů, u kterých jsou nutná dovozní a vývozní povolení a obchod s nimi je zakázán. Povolení je uděleno poté, co země původu potvrdí, že nedojde k poškození přežití druhu (tygr, lev asijský) (How CITES works).

2.1.2 Příloha II

Zde je uveden kolem 21 000 druhů, kterým nehrozí vyhynutí, ale je nutné sledovat jejich stav, aby nedošlo obchodem s nimi k poškození druhu. Pokud rostlina nebo zvíře, byli odebrány podle zákona je vývoz povolen (aligátor americký) (How CITES works).

2.1.3 Příloha III.

Zde je kolem 170 druhů, které jsou zde uvedeny na žádost členských zemí CITES o pomoc při kontrole obchodu. Druhy nejsou ohroženy globálním vyhynutím. Obchod je povolen pouze s vývozním povolením a osvědčením o původu (What Is The Legal Wildlife Trade? The Ethical Way Of Wildlife Trade, 2024).

Tedy až s 97 % druhy CITES je možno obchodovat legálně pro komerční účely. CITES obchod se provádí na základě výměny certifikátů a povolení mezi členskými státy (What Is The Legal Wildlife Trade? The Ethical Way Of Wildlife Trade, 2024).

2.2 Nelegální obchod

Nelegální obchod s volně žijícími zvířaty jsou veškeré nezákonné činnosti, které jsou spojené s obchodním využitím druhů volně žijících živočichů, ať již se živými tvory nebo jen s jejich částmi. Nejedná se pouze o živočichy, ale jde současně o veškerou divokou flóru (týká se to i dřeva a hub) (Sas-Rolfes et al., 2019).

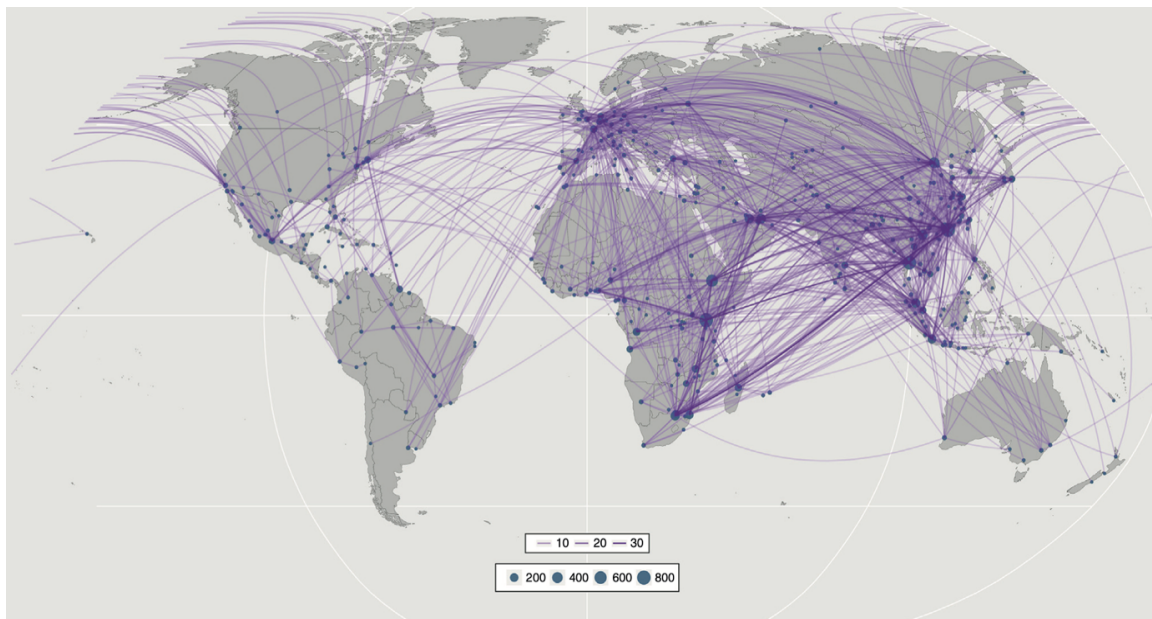
Nejznámějšími nelegálně obchodovanými druhy jsou především nosorožci, sloni nebo tygři, dále jsou však obchodem ovlivněny skupiny ptáků, plazů, ryb, hmyzu, hub a rostlin (například do nelegálního obchodu s rostlinnými druhy patří orchideje nebo aloe) (Sas-Rolfes et al., 2019).

Tento typ nezákonné činnosti je globálním problémem a je hlavní příčinou úbytku druhů a krize biologické rozmanitosti. Obchod často zahrnuje předměty vysoké peněžní hodnoty, které jsou spojeny s kriminálními kartely. Právě INTERPOL ve spolupráci s organizací TRAFFIC se snaží vysledovat obchodní trasy těchto produktů, které většinou vedou na trhy v Asii. Asie je největším záchytným bodem, kde prochází hlavní tranzitní trasy veškerých zabavených volně žijících živočichů nebo jejich produktů, především kvůli tradiční asijské medicíně. Tradiční asijská medicína (především vietnamská a čínská) obsahuje přes 200 živočišných druhů a přes 2 000 rostlinných druhů, z nichž některé se vyskytují v přírodě jako ohrožené, a právě nelegální obchod kvůli tradiční asijské medicíně je jejich hlavní hrozbou (Hughes, 2021).

Mezi příklady lze zmínit obchod s luskouními šupinami, kvůli němuž již patří všechny čtyři druhy asijských luskounů mezi kriticky ohrožené druhy. Úbytek jejich populací současně vede ke zvýšené poptávce po afrických druzích luskounů. Luskouny navíc nelze chovat v zajetí, a tak je obchod s nimi vážnou hrozbou jejich vyhynutí (Hughes, 2021).

Móda a módní průmysl je jedním z dalších významných spotřebitelů divoké zvěře a je také jedním z největších trhů pro nelegální obchod s produkty z volně žijících druhů zvířat, a stále dochází k jeho rozšiřování. Více než 80 % záchytů, které jsou v USA zaznamenány jsou pravděpodobně určeny pro módu (Hughes, 2021).

Nelegální obchod má současně dopad na rostlinnou říši, především na zvýšenou nelegální těžbu tropického dřeva. Mezinárodní organizace vyvíjejí nové nástroje pro sledování a odhalování nezákonně obchodovaných druhů stromů a jejich původu. Asie je největším světovým vývozcem tropického dřeva (viz. Obrázek 1) (Hughes, 2021).

Obrázek 1 – Pohyby obchodu se zvířaty přes letiště, je patrné, že Asie je hlavním zdrojem a Evropa hlavním spotřebitelem (Hughes, 2021)

2.3 Právní aspekty v nelegálním obchodě

Definice nezákonného obchodu se zvířaty jako trestného činu proti přírodě a bezpečnosti hrozby zásadně mění politiku vůči této problematice. Díky uvažování, že nelegální obchod se zvířaty je trestnou činností vede k lepší reakci na zaměření lepšího prosazování práva a dodržování předpisů. Tyto reakce přesouvají pozornost politiků, a dochází k vnímání, že nezákonný obchod s volně žijícími zvířaty je důsledek nerovnosti mezi bohatými spotřebiteli a chudými dodavateli a jako důsledek širšího problému rozvoje, nedostatku příležitostí pro chudé obyvatelstvo a špatné dynamika globální ekonomiky (Duffy, 2022).

Právní rámec stanovuje soubor pravidel, která zakazují určitá jednání, aby mohlo být dosaženo určitých cílů. Aby tedy mohly vládní orgány potírat a stírat nelegální obchod s volně žijícími druhy zvířat, musí být vždy zaveden komplexní právní rámec. Mezinárodní právní rámec pro potírání nelegálního obchodu se zvířaty tvoří řada mezinárodních úmluv a smluv. Tento právní rámec umožňuje orgánům shodnout se na jednotných normách a přístupech, které vytváří základ pro mezinárodní spolupráci při řešení této trestné činnosti (OECD, 2019).

Právě jihovýchodní Asie zahrnuje země, které jsou současně třemi nejdůležitějšími pilíři nelegálního obchodu, tedy jsou zdrojem, tranzitním místem a cílovým místem nelegálního obchodu. Podle odhadů až 25 % veškerého nelegálního obchodu se zvířaty se odehrává právě v tomto regionu. Dále nezákonná těžba a již zmíněný vývoz tropického dřeva právě

v jihovýchodní Asii vede k vyčerpávání lesů. Problémem jsou právě právní aspekty země, jelikož značná část nelegálně ulovených zvířat jsou přepravována díky zfalšovaným certifikátům, právním mezerám v systému a korupcí mezi státními příslušníky (OECD, 2019).

3 TRANSFORMACE OBCHODU SE ZVÍŘATY

Nelegální obchod se zvířaty je čtvrtým nejvýnosnějším nelegálním obchodem na světě (Stop Wildlife Crime, © 2021). Z důvodu jeho ekonomické výnosnosti, která se navíc každým rokem zvyšuje, je patrné, že jeho zastavení nebude ještě dlouhou dobu snadnou záležitostí. Navíc neustálý rozvoj internetu je důvodem, proč potírání tohoto typu trestné činnosti je tak složité. Internet je celosvětovým systémem, kde je možné se jako prodejce i jako kupující v nelegálním obchodě se zvířaty (ale i obecně v nelegálním obchodě) velmi dobře ukrýt. Nejen skrz anonymitu uživatelů, ale také dnes existuje mnoho různých aplikací, které dokáží skrýt IP (internetový protokol) či VPN (virtuální privátní síť) adresy člověka a naprogramovat je na jiný stát nebo kontinent (Holásková, 2021).

3.1 Příčiny

V rámci internetu dochází k neustálému vývoji, což přináší však také nové příležitosti pro rozsáhlou kriminální činnost, která často bývá těžce odhalitelná (IFAW.org, 2005).

Nelegální obchod se zvířaty tedy stále více přechází do digitální (internetové/online) podoby prodejen a platforem, kde pašeráci mají nové způsoby, jak se spojit se stálými či potencionálními zákazníky. Z důvodu omezených kapacit úřadů na vymáhání práva, zašifrovaným nebo nezjistitelným platebním transakcím je online podoba obchodování s nelegálním zbožím mezi prodejci i kupci stále oblíbenější (Abano a Chavez, 2021). Zločinci navíc dokáží upravovat metody prodeje tak, aby se dokázali vyhnout odhalení (např. za pomoci využití kódových slov) (Ebersole, 2020).

Nelegální online obchod s volně žijícími zvířaty navíc posílila omezení, která byla zavedena v rámci světové pandemie nemoci Covid-19, kdy byli omezeny osobní styky a celý svět přecházel do digitálního prostředí (Abano a Chavez, 2021).

Jedním z úskalí tohoto typu obchodu je, že může být podporován zákazníky, kteří netuší, že jde o nelegální obchod (Ebersole, 2020).

3.2 Internet a moderní nástroje

Jedny z nejvyužívanějších sítí na internetu jsou Facebook, Instagram a WhatsApp. Vedle těchto nejznámějších služeb stojí množství méně známých platforem, ať už volně přístupných či skrytých. Internet je tak obrovským černým trhem, kde jsou nelegálně

obchodována zvířata, nebo části jejich těl, a to jako exotická domácí zvířata, léky nebo doplňky do domácnosti (Ebersole, 2020).

Facebook tvrdí, že spolupracuje s různými ochranářskými skupinami, kdy příspěvky spojené s nelegálním obchodem se zvířaty odstraňuje. Podle odborníků je však takový přístup problematický, jelikož odstranění příspěvku upozorní zločince, že byli odhaleni, ti mohou následně vytvářet stále nová uživatelská jména a znovu prodávat pod jiným účtem. Facebook tak možná jedná s dobrým úmyslem, avšak proti nelegálnímu obchodu je potřeba širší kybernetické opatření. Dokonce od roku 2018, kdy se tato sociální síť zavázala k potírání nelegálního obchodu se zvířaty, došlo k nárůstu facebookových stránek a skupin s danou tématikou (Ebersole, 2020).

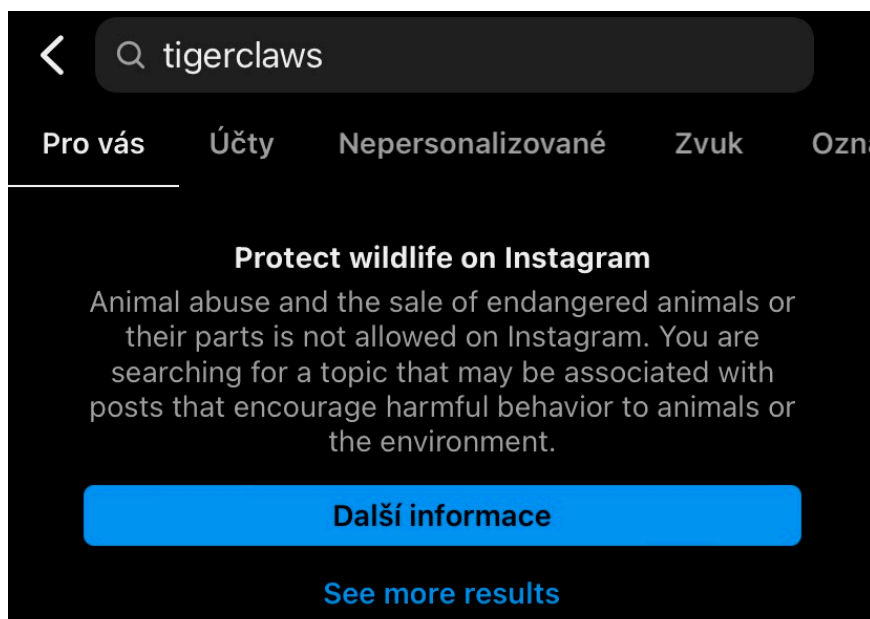
Bylo zjištěno, že mezi lety 2018-2020 více než polovina ze 473 stránek a 281 skupin byla spojena s nelegálním obchodem. Největším problémem je nedostatečná legislativa, která by nařizovala online platformám, jak bojovat proti nelegálnímu obchodu, což je potřeba změnit (Ebersole, 2020).

V zemích Jihovýchodní Asie je Facebook nejčastěji využívanou platformou – Indonésie (130 milionů uživatelů), Filipíny (75 milionů uživatelů), Vietnam (61 milionů uživatelů) a Thajsko (50 milionů uživatelů). V těchto zemích se však Facebook současně stal hlavním dějištěm online nelegálního obchodu se zvířaty. Například v Indonésii bylo nalezeno nejvíce obchodníků se slonovinou na online platformě (Abano a Chavez, 2021).

Od roku 2019 platformy Facebook a Instagram spustili informační okna, která by na uživatele měla vyskočit, pokud použije určitá klíčová slova. Tato vyskakovací okna by měla uživatele upozornit, že se jedná o aktivitu, která je spojena s nelegálním obchodem se zvířaty (viz. Obrázek 2) a je tak v rozporu s Facebookovými nebo Instagramovými pravidly. Dále by okno mělo poskytnout odkaz na některou z ochranářskou organizaci, kde uživatel najde více informací o tématu (Abano a Chavez, 2021).

Výš zmiňované platformy jako je Facebook, Instagram nebo Google se tedy snaží řešit problematiku nelegálního obchodu se zvířaty na svých stránkách. Část obchodníků se však postupně přesunuje na jiné platformy jako je WhatsApp, WeChat, Signal, Telegram ad., které je velmi těžké sledovat (Abano a Chavez, 2021). Především z důvodů rozdílných přístupů v bezpečnosti a zpracování dat. Aplikace Signal a Telegram dokonce neposkytují informace ani na základě oprávnění od příslušných státních orgánů (Miksa, 2021). Avšak již

spojení velkých platforem k jednotné koalici potírající nelegální obchod se zvířaty je tím správným krokem vpřed (Abano a Chavez, 2021).

Obrázek 2 - Informační okno na sociální síti Instagram informující ohledně problematiky nelegálního obchodu se zvířaty po zadání klíčových slov tiger claws (tygří drápy) (vlastní)

4 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE V PROBLEMATICE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A WILDLIFE TRADE

Jedním z nejdůležitějších kroků ke snížení a zastavení nelegálního obchodu s volně žijícími druhy zvířat nebo s jejich produkty se nachází v řešení tohoto problému na mezinárodním poli v rámci různých národních i mezinárodních organizací, které se tímto problémem zabývají. Ty se totiž zavázaly k ochraně životního prostředí, tudíž i k ochraně biologické rozmanitosti, pod kterou spadá především biologická rozmanitost jak živočišných, tak rostlinných druhů (Holásková, 2021). V následujících podkapitolách jsou právě popsány individuálně vybrané mezinárodní organizace, které se zabývají přímo i nepřímo nelegálním obchodem se zvířaty. První dvě organizace jsou zaměřeny více na životní prostředí, přesto však díky svým činnostem mají nepřímý vliv i na nelegální obchod se zvířaty. Druhé dvě jsou již přímo spjaty s přímým vlivem v boji proti nelegálnímu obchodu. Zde se jedná pouze o individuální výběr autora práce, různých organizací řešící nelegální obchod se zvířaty je více.

4.1 UNEP

UNEP je zkratkou pro program The United Nations Environment Programme. Jedná se o program životního prostředí OSN (Organizace spojených národů), který vznikl v roce 1972 v Nairobi (hlavní město Keni) (Program OSN pro životní prostředí (UNEP), © 2023). Hlavním cílem programu je poskytování informací a usnadňování národům i jednotlivcům zlepšit kvalitu svého života, dbá však na to, aby nebyla ohrožena kvalita života pro budoucí generace (About the United Nations Environment Programme, © 2024). Mezi hlavní úkoly patří podporování spolupráce v oblasti životního prostředí na mezinárodním poli, organizování environmentálních programů OSN, navrhování regionálního i globálního řešení problémů v oblasti životního prostředí (včetně podpory výzkumu), sjednává mezinárodní smlouvy v oblasti životního prostředí a sleduje aktuální stav životního prostředí. Veškeré změny provádí na základě tří pilířů udržitelného rozvoje (sociální, ekonomický a environmentální pilíř) pro zachování životního prostředí pro budoucí generace (Program OSN pro životní prostředí (UNEP), © 2023).

Dalšími aktivitami je asistence zemím, které přechází na ekonomiku s nízkými emisemi a efektivnějším využitím zdrojů, posílení environmentálního právního rámce, ochrana ekosystémů, podpora zelené ekonomiky, obnova ozonové vrstvy, ochrana světových moří

nebo podpora členských států k dosažení všech 17 bodů udržitelného rozvoje (About the United Nations Environment Programme, © 2024).

Program má šest strategických oblastí, které vyplívají z globálních a regionálních fór. Jedná se o změnu klimatu (posílení zemí reagovat na změny klimatu, rozvoj obnovitelných energií, rozvoj technologií a financí), postkonfliktní řízení a řízení katastrof (hodnocení životního prostředí v zemích postižených krizí, zavádění legislativy pro zlepšení environmentálního managementu), ekosystémový management (řízení a obnova ekosystémů v souladu s udržitelným rozvojem), environmentální řízení (podpora vlád při zavádění politik a zákonů k dosažení udržitelného rozvoje), škodlivé látky (minimalizace dopadu škodlivých látek a nebezpečných odpadů na životní prostředí a společnost), efektivita zdrojů/udržitelná spotřeba a výroba (zaměření na regionální a globální úsilí šetrného využívání přírodních zdrojů) (UNEP : United Nations Environment Programme).

4.2 IUCN

Organizace celým názvem International Union for Conservation (IUCN) založená již v roce 1948 je dnes jednou z nejvýznamnějších a nejsilnějších mezinárodních organizací (sídlo se nachází ve Švýcarsku). Zabývá se ochranou přírody a přírodních zdrojů, s hlavním zaměřením na biodiverzitu, změnu klimatu, zelenou ekonomiku, udržitelný blahobyt a energii. Nejznámější činností organizace je však Červený seznam (červená kniha) ohrožených druhů volně žijících živočichů a rostlin (Mezinárodní svaz ochrany přírody (IUCN), © 2023).

V dnešní době je 170 zemí světa členy této organizace, z toho 92 států. Dále 105 mezinárodních a 1100 národních nevládních organizací (Mezinárodní svaz ochrany přírody (IUCN), © 2023). V organizaci se nachází přes 17 000 odborníků a vědců (The International Union for Conservation of Nature (IUCN), © 2024). Má nejvýznamnější právo v otázkách týkajících se ochrany přírody a biodiverzity (Mezinárodní svaz ochrany přírody (IUCN), © 2023).

Členové organizace se schází každé 4 roky, kdy stanovují následné priority organizace. Vytvořili také hlavní mezinárodní dohody jako je Úmluva o biologické rozmanitosti, Ramsarská úmluva o mokřadech, Úmluva o světovém dědictví a Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES – hlavní úmluva o nelegálním obchodu s volně žijícími zvířaty) (The International Union for Conservation of Nature (IUCN), © 2024).

Jak již bylo zmíněno nejvýznamnější činností organizace je provoz Červeného seznamu ohrožených druhů již od roku 1964. Bylo posouzeno mnoho druhů jako jsou savci, obojživelníci, ptáci, ale také korály či jehličnany. V současné době se na seznamu vyskytuje více než 157 100 druhů z nichž 44 000 druhům hrozí vyhynutí a toto číslo stále narůstá (Background & History, 2024).

4.3 Hemmersbach Rhino Force

Hemmersbach Rhino Force je proti pytlácká ochránářská organizace založená v roce 2016 (HEMMERSBACH RHINO FORCE PREVENTS AFRICAN RHINOS POACHING WITH COOLFIRE, © 2023), jejímž posláním je záchrana nosorožců před jejich vyhynutím v jižní Africe. Organizace prosazuje hlavní tři kroky k ochraně nosorožců. Prvním z nich je samozřejmě ochrana nosorožců, jelikož patří k jedním z nejohroženějších druhů zvířat. Celá desetiletí jsou nosorožci loveni především pro jejich rohy, které jsou dále prodávány na černém trhu. Strážci z této jednotky riskují vlastní životy pro záchranu nosorožců. Pro boj proti pytlákům jsou vybaveni drony, vycvičenými psy, nočním viděním, zbraněmi a motorovými čluny (HEMMERSBACH RHINO FORCE, © 2023). Je nasazována i vojenská technika, která sleduje hrozby pytláctví a varuje rangery, kteří se nachází na ploše 200 000 akrů (HEMMERSBACH RHINO FORCE PREVENTS AFRICAN RHINOS POACHING WITH COOLFIRE, © 2023).

Druhým krokem je zachování genetického materiálu. Aby byla zachována současná genetická rozmanitost zahájila jednotka projekt Cryovault. Náplní je odebírání vajíček, spermií a dalšího genetického materiálu od živých i uhynulých zvířat. Tyto materiály jsou kryokonzervovány v biobance, která by se měla stát největším genetickým rezervoárem na světě s materiálem nosorožce afrického. Tyto reprodukční vzorky by tak měli sloužit k asistovanému odchovu zvířat a být tak záchranou sítí proti jejich vyhynutí (HEMMERSBACH RHINO FORCE, © 2023).

Třetím krokem je zlepšování životních podmínek komunit v jižní Africe. Například se jedná o projekt Marara Ladies. Místní každý den sbírají odpadky (vláda tuto službu neposkytuje), snižují tak riziko přenosu nemocí jako je cholera nebo tyfus (HEMMERSBACH RHINO FORCE, © 2023). Zaměřuje se také na vyhledávání nových zdrojů příjmů. Jedná se například o rozvoj naučného cestovního ruchu (fotografické safari) (Odenthal, © 2023). Organizace také zpravuje a vybavuje místní školy (HEMMERSBACH RHINO FORCE, © 2023). Žáci z jedné místní školy se zapojují do úklidu životního prostředí, škola se totiž

nachází u hlavní silnice. Řidiči kamiónů zde vyhazují zbytky jídla a plastové obaly, ty škodí slonům, kteří jedí nejen zbytky jídel, ale také právě tyto plastové obaly. Děti se tak učí, jak je důležité zapojit se do ochrany přírody (Odenthal, © 2023).

Hemmersbach Rhino Force se ale také věnuje i dalším ohroženým druhům. V roce 2018 si organizace pronajala oblast Rifa (800 km² bývalé lovecké oblasti v Zimbabwe). Zde došlo k zákazu lovu, aby byli ochráněni nosorožci afričtí a další druhy zvířat. Dále zde pak bylo přesídleno 100 slonů (HEMMERSBACH RHINO FORCE, © 2023) a jen v prvním čtvrtletí téhož roku dopadla jednotka 33 pytláků (Odenthal, © 2023). V roce 2019 pak došlo ke snížení upytlačených nosorožců v chráněné oblasti o více než 80 %, což byl jeden z největších úspěchů jednotky (HEMMERSBACH RHINO FORCE, © 2023).

4.4 Save the Elephants

Tato organizace byla založena v roce 1993 (v roce 2023 oslavila 30 let svojí existence) a to zoologem Ianem Douglasem-Hamiltonem. Hlavním cílem organizace je výzkum ekologie a chování slonů pro zajištění jejich lepší budoucnosti na tomto kontinentu. V národní rezervaci Samburu v severní Keni (viz. Obrázek 12) se nachází výzkumná stanice organizace, kde vědci studují slony na denní bázi. Bylo zaznamenáno přes 900 identifikovaných slonů, u kterých je díky výzkumu známá rodinná struktura a historie. Zde jsou sbírána data o klimatu, lidském dopadu a úmrtnosti slonů, kdy data o suchu, konfliktu mezi lidmi a slony, a pytláctví ukazují, jak dochází k ovlivňování sloní společnosti (Annual Report 2022, 2023).

V národní rezervaci Tsavo v jihovýchodní Keni (viz. Obrázek 12) se nachází druhá výzkumná stanice, kde společně s organizací Human-Elephant Coexistence spolupracují na řešení problémů, kterým sloni musí čelit. Organizace dále spolupracuje s dalšími světovými institucemi na vývoji nové technologie, jako jsou například sledovací systémy, které již dnes pomáhají vědcům i správcům chráněných oblastí chránit slony. Spojení těchto kamerových systémů s umělou inteligencí by mělo přinést revoluci v monitorování divoké zvěře obecně. Dále se organizace snaží o začlenění slonů do krajinného plánování, aby byla dále zachována chráněná území, jelikož ve stále více obydlené Africe to začíná být zásadním problémem, a tak dochází k zapojení místních komunit do projektů, aby došlo k zachování populace slonů v Keni (Annual Report 2022, 2023).

Jedním z hlavních důvodů vymírání populace slonů je nelegální obchod se slonovinou. Organizace Save the Elephants proto provozuje Elephant Crisis Fund fond a spolupracuje

s Wildlife Conservation Network pro boj proti nelegálnímu obchodu a snaží se tak propojit soužití člověka a slona společně s ochranou sloní krajiny. Studie v roce 2013 ukázala, že roční úmrtnost slonů mezi 1 až 14 % je z poloviny způsobena nelegálním zabíjením a z druhé poloviny suchem. V současné době (k roku 2022) Afrika trpí nízkou úrovní pytláctví, kdy kvůli velkým zatčením v roce 2021 jsou obchodníci opatrnější a také došlo ke snížení poptávky po slonovině v Číně (Annual Report 2022, 2023), což mohlo být pouze následkem celosvětové pandemie a dnes (k roku 2024) může být situace již jiná.

Přestože došlo k roku 2022 snížení úmrtí slonů v důsledku pytláctví se slonovinou, došlo však k nárůstům konfliktů mezi lidmi a slony, kdy se stále více počty slonů navyšují a dostávají se tak více do kontaktu s rostoucí populací, což má za následek politický tlak proti slonům (Annual Report 2022, 2023). Především k tomu dochází kvůli rozšiřování zemědělské půdy a rozvoji infrastruktury.

5 PROJEKTY OCHRANY ZVÍŘAT V OBLASTI NELEGÁLNÍHO OBCHODU

Nelegální obchod se zvířaty, je jedním z hlavních důvodů, proč některé druhy zvířat již vyhynuly nebo jsou takto ohroženy. Přitom jsme na jejich přežití závislí (narušení potravního řetězce). Objem zvířat nebo produktů z nelegálního obchodu, s jakým do dodavatelského řetězce vstupují je znepokojivý, a tak jakékoliv úsilí v tomto boji je důležité. Nedávná pandemie ukázala, jak nelegální obchod souvisí s lidským zdravím, a jaký katastrofální dopad může mít (zdravotní a ekonomický dopad). Přitom až 75 % nových onemocnění jsou zoonotického původu (pochází ze živočichů) (Combating Illegal Wildlife Trade, © 2021).

Pro předcházení těmto hrozbám je tak důležitá přeshraniční spolupráce. Ta může vést k tvorbě různých ochranných organizací nebo tvorbě projektů, které se snaží hrozbu vymírání druhů zastavit nebo aspoň zpomalit. Samozřejmě vytvoření projektu je náročnou procedurou, jelikož projekt by měl poskytovat hodnotu, veškeré získané finance musí být správně využity a musí zohledňovat již získané poznatky a vyhnout se také duplicitě činností, které se v projektu mají uskutečňovat (Combating Illegal Wildlife Trade, © 2021).

5.1 ETIS a MIKE

Jedná se o programy, které byly nařízeny Úmluvou CITES na 10. zasedání Konference smluvních stran (nejvyšší řídicí orgán) v roce 1997. Oba tyto programy jsou zaměřeny na ochranu slonů před nelegálním obchodem. ETIS (The Elephant Trade Information System) je program, který monitoruje a analyzuje nelegální obchod se slonovinou a dalšími sloními produkty a je plně monitorován organizací TRAFFIC. Program analyzuje a vyhodnocuje data, které jsou relevantní pro každou zemi, což může pomáhat v prosazování vnitrostátní politiky v rámci nelegálního obchodu (TRAFFIC, 2019).

Hlavním systémem jsou existující záznamy v databázi, které obsahují podrobnosti (země původu, způsob dopravy, způsob utajení atd.) z nahlášených záchyťů slonoviny a dalších sloních produktů od roku 1998. Dodnes se jedná o více jak 29 000 záznamů v databázi, do které přispívá 104 zemí (TRAFFIC, 2019).

Samozřejmě i ETIS se potýká s problémy, že ne každá země zabavuje nebo dostatečně kontroluje nelegální obchod se slonovinou, popřípadě podává hlášení do databáze (hlášení nemusí být zcela přesná či úplná), omezením také mohou být požadavky na záznam, aby mohl být do ETIS databáze přijat (TRAFFIC, 2019).

Stejně jako ETIS i program MIKE (Monitoring the Illegal Killing of Elephants) byl založen na Konferenci smluvních stran CITES v roce 1997. Program MIKE monitoruje nelegální zabíjení slonů v Africe a Asii, a spravuje ho sekretariát CITES. Hlavním cílem programu je sledování trendů ohledně nelegálního zabíjení slonů, identifikovat faktory související s těmito trendy a budovat kapacity pro chov slonů (CITES, 2021).

Informace jsou získávány za pomoci policejních hlídek a rangerů. Pokud je nalezena mršina slona, pracovníci se snaží zjistit příčinu smrti a další podrobnosti (věk, pohlaví, stupeň rozkladu atd.), které jsou ve formě formuláře zaznamenány do programu MIKE. Program vyhodnocuje relativní roční podíl pytláctví v daném místě. Vypočítá se tak, že počet nelegálně zabitých slonů vydělíme celkovým počtem mrtvých slonů (přirozená či neznámá smrt) (CITES, 2021).

5.2 Project Tiger

Ve 20. století začala drasticky klesat populace tygrů v Indii. Díky tomu došlo v roce 1972 k jejich celostátnímu sčítání (Paridhi, 2020), které odhalilo pouze 1 827 jedinců z odhadovaného celkového počtu 40 000, tedy pouze necelých 4,6 % z celkové populace tygrů, kteří se měli tou dobou na území Indie vyskytovat. Toto zjištění vedlo tehdejší vládu k založení zákona o ochraně divokého života (zaměřuje se především na ochranu divokých zvířat, ptáků a rostlin v zemi) (Dhar, 2023). O rok později, v roce 1973, byl zahájen projekt na ochranu tygrů (Project Tiger), jehož hlavním cílem je ochrana tygrů před jejich vyhynutím a zajistit tak jejich životaschopnou populaci v přirozeném prostředí (Paridhi, 2020). V Indii totiž žije přes 70 % světové populace tygrů a projekt Tiger by tak měl sloužit jako model pro globální ochranu nejen tygrů, ale všech volně žijících živočichů (Van Gelder, 2023).

V letech, kdy projekt začínal, bylo vytvořeno 9 tygřích rezervací, které se až do dnešních let rozrostly na celkový počet 53 rezervací (Dhar, 2023). Nejen, že díky projektu vzrůstá postupně populace tygrů v Indii, ale projekt má také významný podíl na obnově přirozeného prostředí v těchto rezervacích (Paridhi, 2020). Díky tomuto projektu tak začala populace tygrů v Indii vzrůstat. Do roku 2018 se navýšila populace z 1 827 na 2 967 jedinců, a do roku 2022 se dále navýšila na 3 167 jedinců (Dhar, 2023).

Na úbytku velkého množství populace tygrů se podílely mnohé rozvojové antropogenní faktory, jako stavby přehrad, dolů, železnic a dalších aktivit, které vedly k odlesňování půdy a ztrátě přirozených stanovišť tygrů. Dalším, a značným problémem je, že se tygři využívají

v čínské medicíně (podle čínské medicíny mají příznivý vliv na potenci a sexuální život) a jsou tak loveni ve velkém počtu (Paridhi, 2020).

Podle zprávy organizace TRAFFIC bylo v nelegálním obchodě mezi lety 2000 až 2022 zabaveno 893 tygrů. Pytláctví se daří především díky poptávce mimo Indii (především do sousedních zemí Indie). Jedním ze způsobů, jak bojovat proti pytláctví je využití procesů vyplývajících z Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES). Aby však tato úmluva mohla dostatečně pomoci při boji v nelegálním obchodě, je důležitá spolupráce a dobré vztahy mezi státy (vojenský převrat v roce 2021 v Myanmaru) (Dhar, 2023).

Přestože se zdá, že má project Tiger velký úspěch při navyšování populace tygrů ve vyhlášených rezervacích, je nutné zmínit, že mimo rezervace počty tygrů i nadále klesají, což je problém. Mimo rezervace žije přibližně kolem 35 % tygrů indických. Zde však nemusí být na vinně pouze pytláctví, ale také nedostatečná politická vůle a neustálé oslabování zákonů v zemi (Dhar, 2023).

Project Tiger je úspěšný, co se týká tygrích populací, a ačkoli se jedná o deštníkový druh, není jiným méně charismatickým druhům věnována stejná ochrana a financování jako právě tygrům (jedná se například o dropa černohlavého či dropa indického). Navíc projekt přehlíží lokality, kde se daří jiným ohroženým druhům, jako jsou vlci nebo vydry, i když jsou blízké těm s výskytem tygrů. Takové lokality mohou hrát významnou roli jako tzv. buffer zóny (Dhar, 2023).

5.3 Project Rhino

Jedná se o projekt, na kterém se podílí ochranářské agentury, státní a komunitní rezervace, majitelé nosorožců, specialisté v boji proti pytlákům a pytláctví a Krugerův národní park (KNP). Všichni spolupracují na společném cíli, tedy v boji proti kriminalitě na volně žijících živočiších a jejich zachování v Jižní Africe, především v oblasti KwaZulu-Natal (jedna z provincií Jihoafrické republiky). Snahou je zajistit, aby počty nosorožců nadále stouply a přispívaly tak k jejich celosvětové populaci (ABOUT US, © 2019). Projekt si uvědomuje, že přestože je ochrana nosorožců prvořadá, věnuje se i přesto projekt dalším ohroženým druhům jako je slon, lev, leopard, divoký pes či luskoun (Where We Work, © 2019).

Projekt byl zahájen 22. září 2011 a to právě proto, že se jedná o světový den nosorožců. Hlavním cílem všech zainteresovaných stran a projektu samotného je společná odpovědnost

ochrany nad světovou populací nosorožců. Ti se stali cílem vysoce organizovaných pytláckých kruhů, především stále pokračující poptávkou po nosorožčích částech v tradiční východní medicíně (věří se, že umí vyléčit skoro všechno). Aktivy projektu tedy jsou především zásahy proti pytlákům a dalším trestným činnostem, které mají za následek úbytek populace nosorožců a z dlouhodobého hlediska se zaměřují na rozvoj komunit (Project Rhino – Stop Wildlife Crime, © 2019).

Nosorožci jsou celosvětově ohroženi vyhynutím, díky neustálé poptávce z Číny a Vietnamu po jejich rožích. Právě Jižní Afrika je jedna z posledních zemí, kde zůstala ve volné přírodě významná populace nosorožců. V posledních deseti letech byl v zemi zabito více jak 8 000 jedinců nosorožců, tedy více nosorožců je upytlačeno, než se narodí. Celá desetiletí pak může trvat, než se populace nosorožců zotaví. Region KwaZulu-Natal je znám díky tomu, že dokázal přivést nosorožce bílého jižního z pokraje jeho vyhynutí. Právě projekt Rhino společně s KNP spravuje rezervace, ve kterých se nachází největší populace nosorožců bílých a 25 % populace kriticky ohroženého nosorožce černého v Africe (THE POACHING CRISIS, © 2019). Tyto populace jsou rozptýleny ve dvou hlavních rezervacích, pojmenovány Zululand (severovýchod KwaZulu-Natal) a Midlands (západ KwaZulu-Natal) (Where We Work, © 2019).

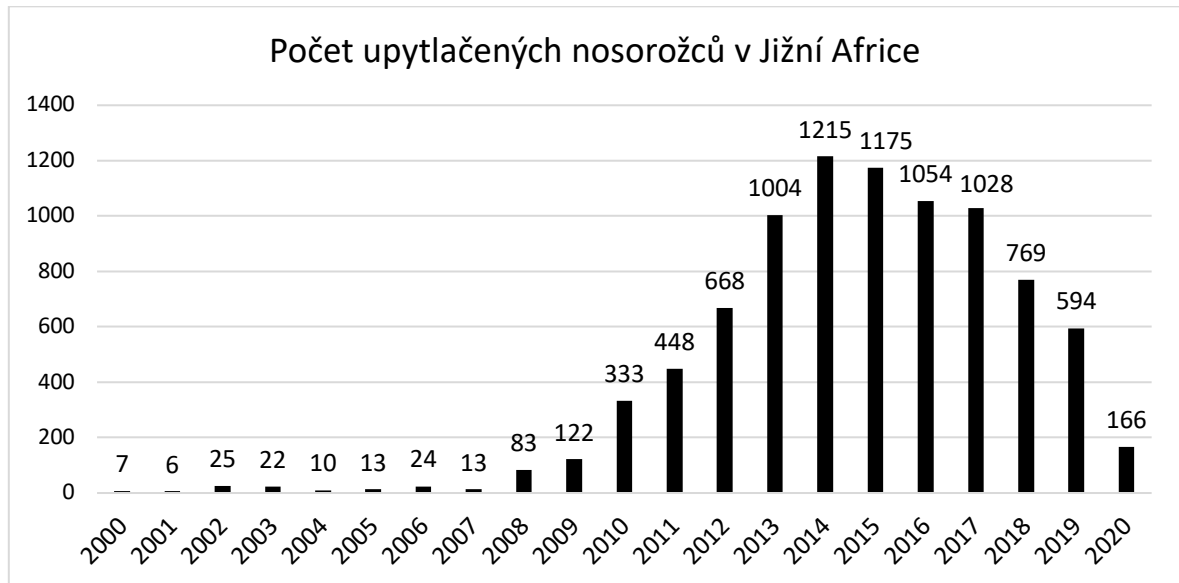
Aby byly snahy o ochranu nosorožců ucelené, má projekt stanovené postupy a strategie, řídicí se čtyřmi přístupy (Project Rhino – Stop Wildlife Crime, © 2019). Prvním přístupem je koordinace a koordinační tým (ABOUT US, © 2019). Ten zajišťuje pohotovost zainteresovaných stran, shromažďuje a sjednocuje informace proti pytláctví a získává finanční prostředky a dary (Project Rhino – Stop Wildlife Crime, © 2019).

Druhý přístup je přímá technická podpora a podpora strážců (ABOUT US, © 2019). Tedy podpora v podobě výcvikového vybavení pro rangery nebo psí jednotky, technologií proti pytláctví a odrohování rohů nosorožců nebo podpora jednotek vzdušného dohledu (Project Rhino – Stop Wildlife Crime, © 2019).

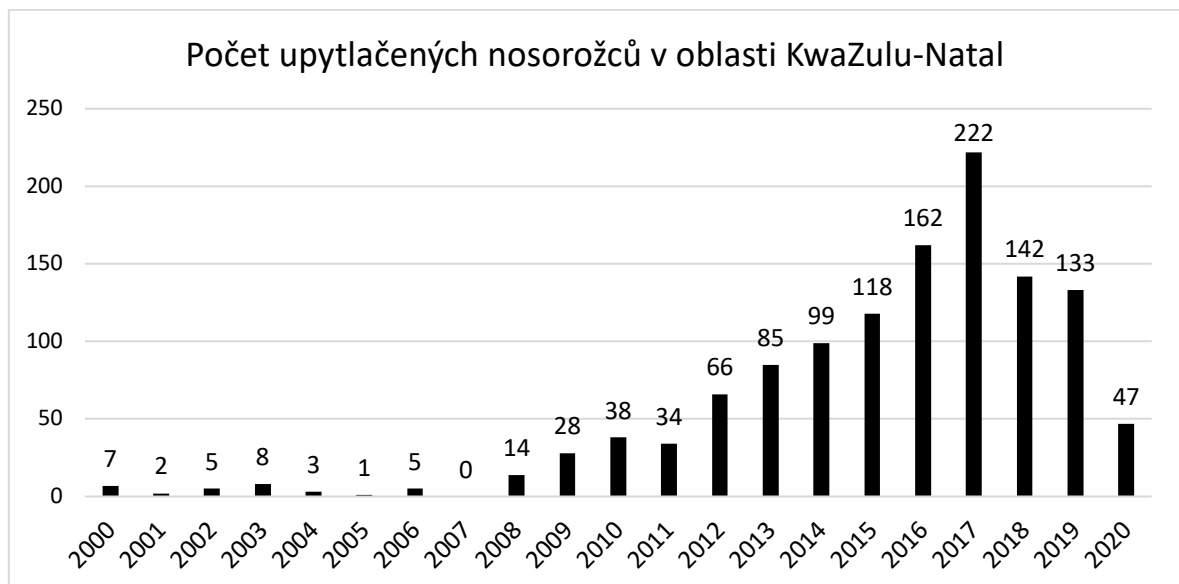
Třetím přístupem je zaměření na vzdělávání a rozvoj mladší generace (ABOUT US, © 2019) za pomoci podpůrných platforem. Jedná se například o Rhino (Wild) Art nebo World Youth Wildlife Summit (Project Rhino – Stop Wildlife Crime, © 2019).

Posledním čtvrtým přístupem je podpora podnikání a ekonomiky (ABOUT US, © 2019). Především podpora živobytí místních komunit za pomoci odpovědně využívané krajiny. Tím

jsou vytvářena nová pracovní místa pro místní komunitu, dochází k rozvoji menších podniků a zakládání permakulturních zahrad (Project Rhino – Stop Wildlife Crime, © 2019).

Graf 1 - Celkový počet upytlačených nosorožců v Jižní Africe od roku 2000 do července roku 2020 (THE POACHING CRISIS, © 2019)

Graf 2 - Celkový počet upytlačených nosorožců v oblasti KwaZulu-Natal od roku 2000 do července roku 2020 (THE POACHING CRISIS, © 2019)

6 MÉDIA A JEJICH ÚLOHA V OCHRANĚ ZVÍŘAT

Médium je prostředek, prostředník, jednoduše je médium cokoliv, co zprostředkovává děj (Hosáková, 2017). Fungují také jako prostředí, kde je možné svobodně vyjádřit názor. Klíčová role médií je svoboda projevu a tisku pro dosažení pravdy a je to neúčinnější prostředek, jak společnost získává informace (Čapka, 2016).

Média můžeme zařadit do značného počtu různých oborů, v tomto případě jde však o média ve společenské vědě, tedy o média komunikační (Hosáková, 2017).

6.1 Média ve společnosti

Právě digitální (internetová) média v dnešním moderním světě přebírají největší procento informací, a informovanosti (primární roli pro veřejnost) v komunikačních médiích a mají často velký vliv na různé vrstvy společnosti (Hosáková, 2017).

Média můžeme rozdělit podle kritérií na různé druhy. Prvním z nich je primární typ, jedná se o mluvenou řeč, gestikulaci nebo vyjádření emocí. Ne vždy však jsou pouze primární média dostačující (Hosáková, 2017).

Z tohoto důvodu máme dále sekundární typ médií. Do tohoto typu dříve patřili znamení kouřem, zvukem, stožárem či vlajkou, rozvojem společnosti zde však dnes patří především grafické znázornění informací, jako jsou knihy, časopisy nebo noviny (Hosáková, 2017).

Posledním terciálním typem jsou taková média, která vyžadují technické prostředky. Patří sem televize, rádia a především internet (internetové zpravodajské servery, ale i příspěvky na sociálních platformách). Tento typ médií dokáže nejvíce oslovit velký počet lidí, proto jsou nejvyužívanější, často je taky díky tomu nazýváme masová média (Hosáková, 2017).

6.1.1 Hlavní funkce médií

Média ve společnosti mají hned několik hlavních funkcí. Ne vždy jsou uplatňovaná všechna zároveň (Janouchová, 2016).

Hlavní funkcí je informování. Jedná se o poskytování informací veřejnosti o událostech ve společnosti, naznačení uspořádání mocenských vztahů a změnách, inovacích a pokroku (Čapka, 2016).

Dále je funkcí médií korelace, nebo také funkce označována jako socializace. Funkce se snaží vysvětlovat nebo komentovat význam událostí a informací, poskytovat podporu autoritám či vytváření konsenzu (jednotný souhlas) (Čapka, 2016).

Kontinuita je funkce, která podporuje běžné kulturní trendy a zkoumá nové skupiny a směry v kultuře (Čapka, 2016).

Funkcí získávání je šíření myšlenek ve sféře politiky, války, ekonomiky, náboženství a práce (Janouchová, 2016).

V dnešní době jsou však média mnoha lidmi využívána především jako zdroj zábavy a odreagování, což je také jedna z jejich funkcí (Janouchová, 2016). Funguje jako zdroj pobavení, rozptýlení a oslabení sociálního napětí ve společnosti (Čapka, 2016).

6.2 Internetová média a jejich informování veřejnosti o nelegálním obchodu se zvířaty

Média mají nejen vliv na jednotlivce, ale i na celou společnost, a mají moc ovlivňovat názory a postoje lidí. Především se dnes jedná o internetová média, která mají hlavní slovo v informovanosti veřejnosti.

Právě tato média by tedy měla být tím hlavním informátorem důležitých informací, které informují nejen dospělé, ale i mladší veřejnost.

Rozvoj internetu je hlavním důvodem stále vzkvétajícího nelegálního obchodu se zvířaty a již z tohoto důvodu by se nejen veřejné zpravodajské servery, ale především ty odborně zaměřené, měli více a podrobně věnovat této problematice. Často je totiž tato problematika velmi opomíjena, či popsána často nedostatečně (Holásková, 2021).

Při mém výzkumu v roce 2021 jsem se věnovala právě problematice informovanosti ohledně tématu nelegálního obchodu s volně žijícími zvířaty, a to na třech vybraných internetových zahraničních zpravodajských serverech MONGABAY.com, BBC.com a TheJakartaPost.com. Celkově bylo na všech třech serverech nalezeno pouze 117 článků, které se týkaly tématu nelegálního obchodu se zvířaty. Nejvíce článků se navíc publikovalo především v roce 2020, kdy byla celosvětová pandemie nemoci Covid-19, která mohla nejspíše vzniknout právě díky nelegálním trhům se zvířaty v čínském městě Wu-chan (Holásková, 2021).

Zajímavým poznatkem je, že se pouhých 13 % analyzovaných článků zabývalo tématem online obchodu. Články zabývající se online obchodem z 58 % převážně informují o obchodu se živými zvířaty naopak články s fyzickým obchodem ze 74 % informují o obchodu se zvířecími produkty. Dále pak ochranná opatření jsou v článcích s online obchodem z 53 % popsána, naopak v článcích s fyzickým obchodem je až 58 % článků bez

popisu ochrany (Holásková, 2021). Právě díky rozvoji internetu a sociálních sítí je možnost zajistit si nelegálně upytlačené zvíře více než reálná. Veřejnost by tak měla dostávat nejen více informací ohledně aktuálního dění kolem nelegálního obchodu se zvířaty, ale také by se zpravodajské servery měly více věnovat tématu online nelegálního obchodu, aby se lidé mohli takovému typu obchodu vyhnout, či jej, popřípadě nahlásit, a tak snížit tuto trestnou činnost (Holásková, 2021). Je tedy vhodné rozšířit vlastní poznatky o poslední dva roky, čímž se budu také zabývat v praktické části diplomové práce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 CÍL A METODY PRÁCE

Cílem diplomové práce je získat představu ohledně informovanosti problematiky nelegálního obchodu se zvířaty v publikovaných nevědeckých médiích a publikacích. Podporou výzkumu je také využití programu Google Trends, jehož využitím může dojít k potvrzení nebo vyvrácení zjištěných výsledků. Cílem práce je dále také vytvoření podpůrného materiálu se širokou škálou využití.

7.1 Metody práce

Praktická část práce je tedy rozdělena do třech částí. V první části práce je využita metoda obsahové analýzy článků publikovaných v letech 2021-2023, jakožto navázání na bakalářskou práci.

Ve druhé části diplomové práce je také využita metoda obsahové analýzy, a to na analýzu publikovaných reportů v letech 2016-2023.

Ve třetí části práce je využita metoda aplikace Google Trends. Za pomoci klíčových slov „Wildlife trade“ a „Illegal wildlife trade“ byl zjišťován zájem o tato daná témata mezi lety 2016-2023. Snahou bylo zjistit zájem o témata, zjistit, v rámci, kterých států světa dochází k největším vyhledáváním a také jaké další témata mohou být dále uživateli zjišťována.

7.2 Výzkumné otázky

V rámci obsahové analýzy článků byli položeny tři následující výzkumné otázky, stejně jako v bakalářské práci, kvůli stejným datům, aby mohlo dojít následně k porovnání výsledků mezi sebou. Na základě položených otázek byli vytvořeny hypotézy.

1. Je poměr mezi články o online a fyzickém nelegálním obchodu srovnatelný?
2. Liší se v člancích o online a fyzickém druhu obchodu poměr mezi obchodem se živými tvory a produkty zvířat?
3. Jsou možnosti ochrany druhů zvířat ohrožených nelegálním obchodem v člancích dostatečně zmíněny?

Hypotézy ke stanoveným otázkám u obsahové analýzy článků.

H1. Poměr mezi články o online a fyzickém druhu obchodu je značně nerovnoměrný, více než online obchod je probírán fyzický obchod se zvířaty.

H2. Nelegální obchod s produkty zvířat je častějším tématem článků o fyzickém obchodu (nejspíše z důvodu praktičnosti pro dopravu na trh a následný prodej), a nelegální obchod se živými zvířaty je více popisován v článcích o online obchodu (nejspíše z důvodů zaměření na prodej exotických domácích mazlíčků, především díky různým celebritám, které na sociálních sítích vystavují podobné vlastněné druhy zvířete).

H3. Metody ochrany ohrožených zvířat jsou dostatečně popisovány v článcích o online, i fyzickém obchodu.

V rámci obsahové analýzy reportů byli položeny tři následující výzkumné otázky.

1. Jsou texty v publikovaných reportech psány odborně nebo jsou citově zabarveny?
2. Shodují se mezi jednotlivými reporty státy, kterých se nelegální obchod se zvířaty dotýká?
3. Je v reportech zmíněna i problematika nelegálního online obchodu?

Hypotézy na výzkumné otázky v rámci obsahové analýzy reportů.

H1. Texty publikovaných reportů jsou psány pouze odborně.

H2. Jednotlivé státy publikovaných reportů se budou významně lišit podle organizací a jejich vydaných publikací.

H3. Reporty se budou zabývat především fyzickou formou nelegálního obchodu.

V rámci poslední části praktické práce, tedy v rámci využití Google Trends byli položeny následující dvě otázky.

1. Je nelegální obchod se zvířaty vyhledávaným tématem na internetu?
2. Existují mezi jednotlivými kategoriemi shody?

Hypotézy na výzkumné otázky v rámci Google Trends.

H1. Téma nelegálního obchodu se zvířaty nebude často vyhledávaným tématem, výkyvy mohou nastat pouze při větším světovém problému, který byl medializován a týkal se problematiky nelegálního obchodu.

H2. Výsledky pro termín „Wildlife trade“ a „Illegal wildlife trade“ se budou často shodovat.

8 OBSAHOVÁ ANALÝZA

Aby mohlo dojít k vytvoření smysluplných poznatků z kvantitativních dat, je důležité pochopit jejich vyjádření. Výzkumníci mohou vysvětlit svá zkoumaná a vyhodnocená data například díky pomocí obsahové analýzy, jejímž cílem je odhalení vzorců a témat z kvantitativních dat. Obsahová analýza je tedy systematická kvantitativní analýza obsahu. Tato analýza je velmi užitečná v rámci studie s velkým množstvím dat (analýza výskytu vybraných pojmů a kategorií). Obsahová analýza se vždy snaží rozšířit znalosti či přispět ke společenských nebo akademickým tématům (Zaveri, 2023).

Metoda je využívána především u práce s velkým množstvím textového, zvukového nebo obrazového obsahu. Metoda je využívána v celé řadě oborů jako je marketing, média, sociální vědy, politologie, historie a další (Zaveri, 2023).

8.1 Výzkumné vzorky

Tak jako ve své vlastní bakalářské práci jsem i zde jako výzkumná média využila tři internetové zpravodajské portály (anglické portály jsou z důvodu celosvětového problému nelegálního obchodu se zvířaty). I zde jsou využity portály MONGABAY.com (investigativní články z ochrany přírody), TheJakartaPost.com (indonéský zpravodajský server) a BBC.com (objektivní zprávy ze světa). Na těchto zdrojích byla provedena obsahová analýza článků, které jsou dostupné pod slovním spojením ‚wildlife trade‘ a týkají se tohoto tématu. Jedná se o články mezi lety 2021-2023. Hlavním důvodem výběru těchto let, je časová návaznost na praktickou část bakalářské práce, kdy se zaměřím na to, jak tato média dále informují veřejnost ohledně nelegálního obchodu se zvířaty.

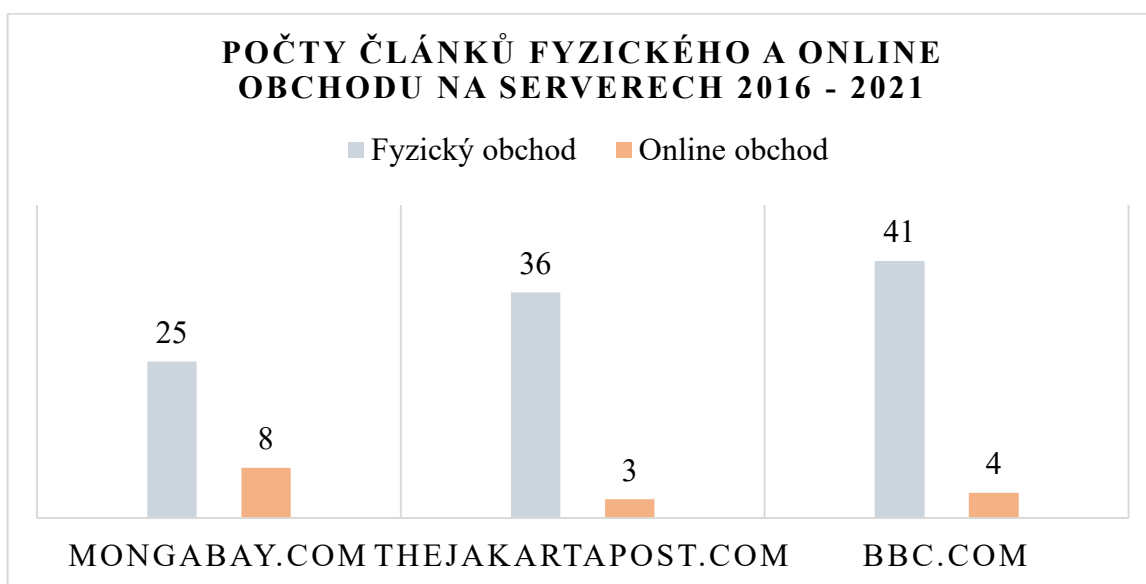
V druhé části diplomové práce je využita metoda obsahové analýzy na zpracování publikovaných reportů v letech 2016-2023. Časové ohraničení je z důvodu návaznosti na předchozí obsahovou analýzu publikovaných článků. Celkově bylo zpracováno 59 publikovaných reportů od deseti různých organizací, které se tématem nelegálního obchodu se zvířaty opravdu zabývají. Snahou bylo zjistit, na které státy světa, a na které druhy zvířat jsou reporty zaměřeny, jaké zbarvení textu se v reportech nachází a zdali je v reportech probíráno jak fyzický, tak zvláště pak online obchod.

9 VÝSLEDKY OBSAHOVÉ ANALÝZY ČLÁNKŮ

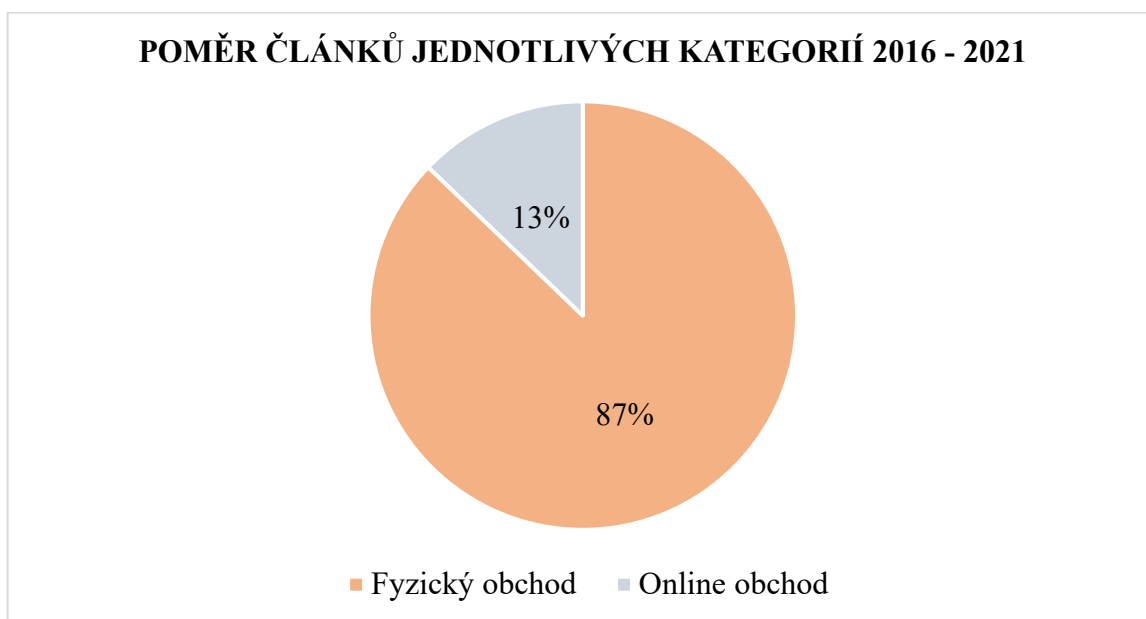
V této části práce tedy budou shrnuty výsledky provedené obsahové analýzy na vybraných zpravodajských serverech v rámci položených tří výzkumných otázek.

9.1 Poměr fyzického a online obchodu

První otázkou bylo řešení, zdali je poměr mezi články o online a fyzickém nelegálním obchodu srovnatelný.

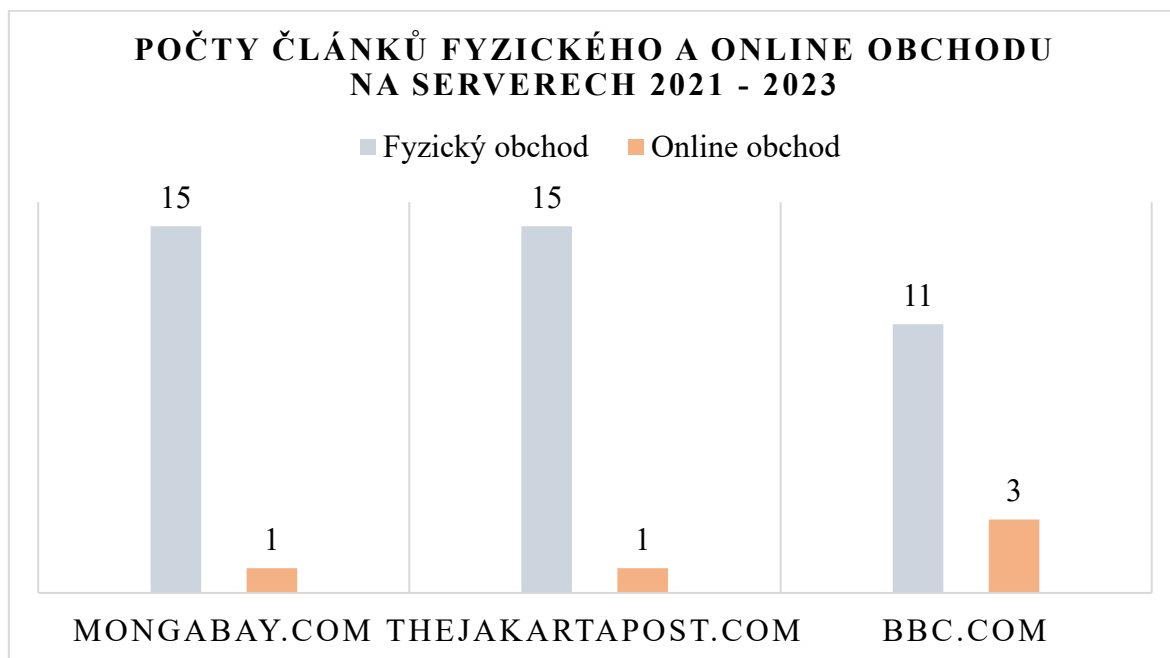

Graf 3 - Počet článků o nelegálním obchodu se zvířaty a jejich rozdělení na online a fyzickou formu v letech 2016–2021 (vlastní)

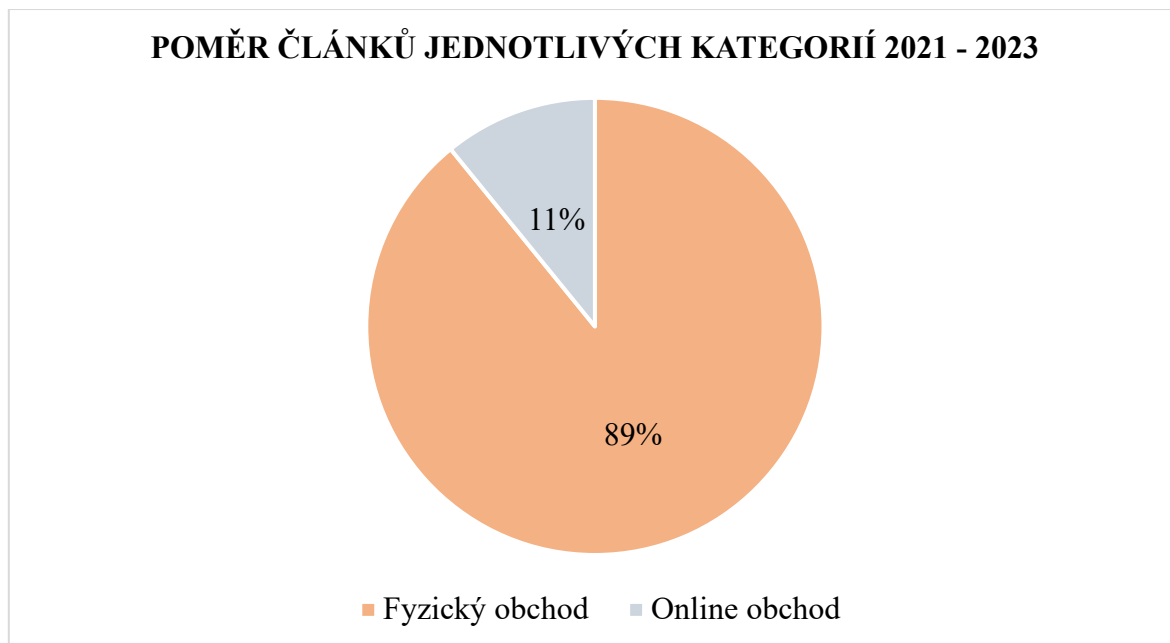

Graf 4 - Procentuální zastoupení jednotlivých typů článků 2016–2021 (vlastní)

Jak lze vidět z těchto grafů, při vypracování bakalářské práce bylo zpracováno celkově mezi lety 2016–2021 117 článků, ze kterých se pouze 15 týkalo online nelegálního obchodu (tedy 13 % všech článků), a zbývajících 102 článků (tedy 87 % všech článků) se týkalo fyzického obchodu, kdy tedy články o fyzickém obchodu jsou převládající většinou.

Graf 5 - Počet článků o nelegálním obchodu se zvířaty a jejich rozdělení na online a fyzickou formu v letech 2021–2023 (vlastní)

Graf 6 - Procentuální zastoupení jednotlivých typů článků 2021–2023 (vlastní)

Mou snahou bylo zjistit, zdali došlo ke zlepšení nebo naopak ke zhoršení v rámci informovanosti této problematiky za uplynulé tři roky. Za tuto dobu došlo k publikování

pouze 46 článků, které se zabývali problematikou nelegálního obchodu se zvířaty. Rozdíl skoro trojnásobně menšího počtu publikovaných článků přikládám ke kratšímu časovému horizontu a k proběhlé pandemii nemoci Covid-19 (rok 2020), kdy v této době se články zabývali nelegálním obchodem se zvířaty, právě kvůli této pandemii. Stejně však je takto malé množství článků v rámci této problematiky varováním.

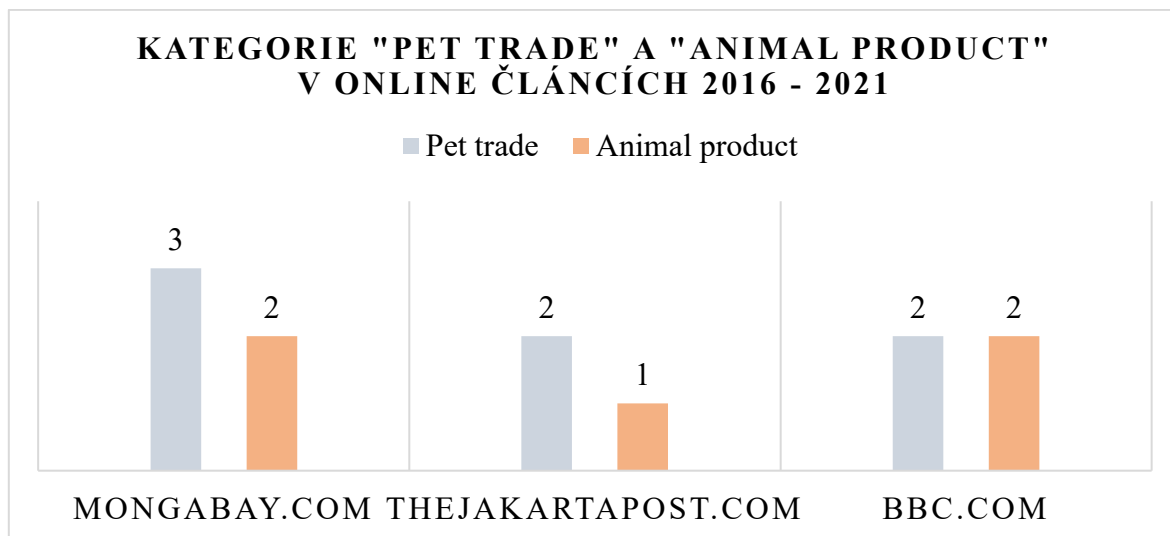
Stejně tak jako mezi lety 2016–2021 můžeme vidět, že i mezi lety 2021-2023 nedošlo ke zlepšení informovanosti veřejnosti ohledně online formě nelegálního obchodu se zvířaty. V této době došlo k publikování pouhých 5 článků o problematice online nelegálního obchodu se zvířaty (tedy pouhých 11 % z celkových publikovaných článků na toto téma), což znamená, že i v této době se články věnovaly především nelegálnímu fyzickému obchodu, což je tedy 89 % zveřejněných článků.

Jak můžeme z předchozích grafů vypořádat, rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi, tedy zdali články hovoří více o online nebo fyzickém nelegálním obchodě jasně vypovídají, že rozdíly mezi publikovanými články o online nebo o fyzickém nelegálním obchodě jsou značně velké.

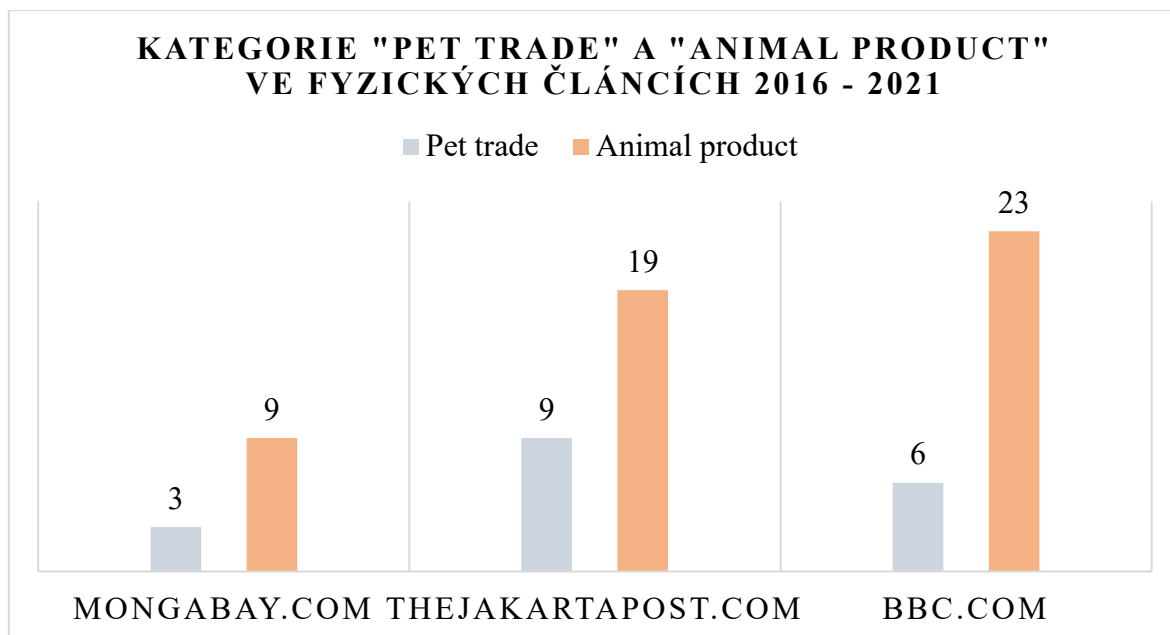
Stejně tak jako v bakalářské tak i v diplomové práci byla otázka č. 1 vyvrácena. Poměr mezi články, které by popisovaly jak online, tak fyzickou formu nelegálního obchodu je značně nerovnoměrný, a především se zaměřuje na fyzickou formu obchodu, což vypovídá, že veřejnost není dostatečně obeznámena s online formou, což by mohlo vést k jeho dalšímu šíření kvůli neznalosti informovanosti.

9.2 Rozdíl mezi „Pet trade“ a „Animal product“

Druhá otázka se věnuje živým tvorům a produktům zvířat, tedy řeší, zdali se zveřejněné články věnují více problematice prodeje produktů nebo živých zvířat. Ve zkoumaných článcích tedy došlo k rozdělení dvou základních témat, tedy ‚pet trade‘, tedy pro vyznačení, že se daný článek zabývá tematikou obchodu se živými tvory, a ‚animal product‘, tedy pro vyznačení, že se výzkumný článek zabývá tematikou prodeje produktů zvířat. Na následujících stránkách bude grafické zpracování právě rozdělení těchto témat.

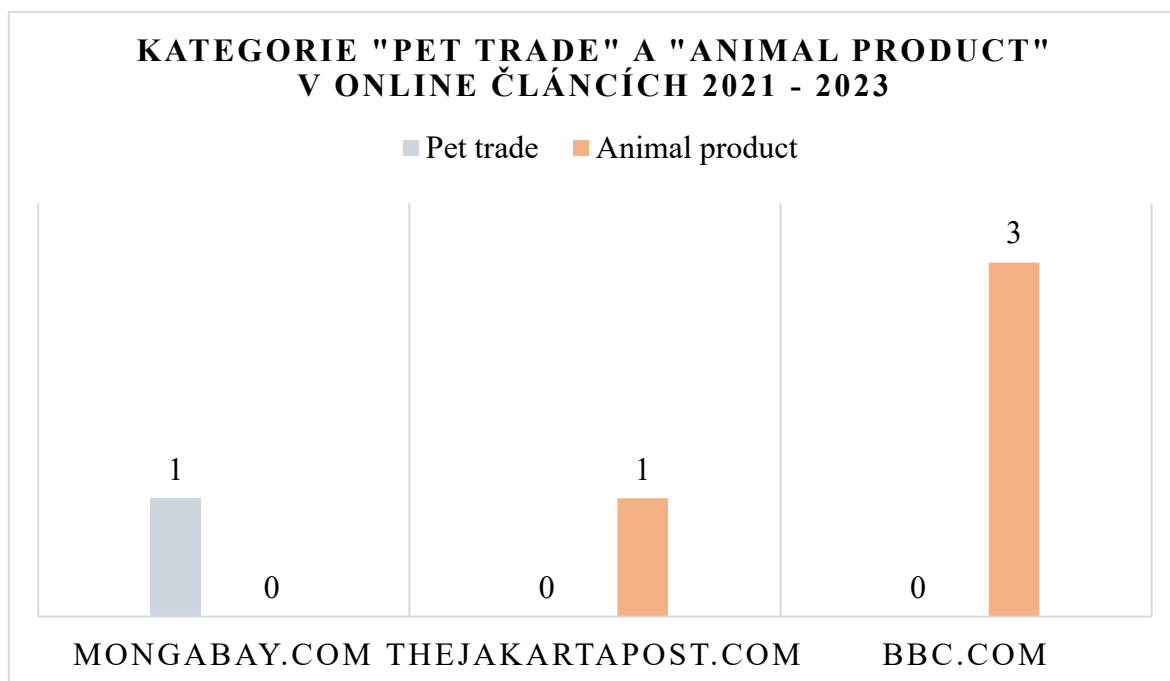

Graf 7 - Rozdělení počtu článků s online formou obchodu na produkty zvířat versus živých druhů 2016-2021 (vlastní)

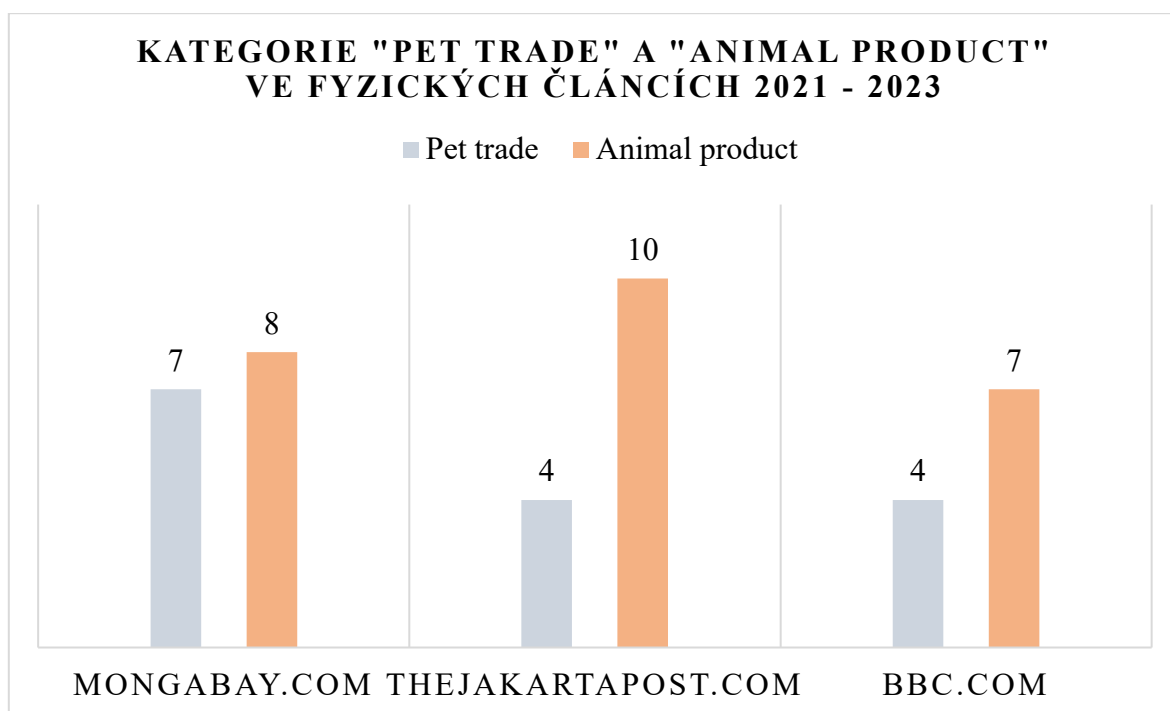

Graf 8 - Rozdělení počtu článků s fyzickou formou obchodu na produkty zvířat versus živých druhů 2016-2021 (vlastní)

Předchozí grafy vychází z bakalářské práce. Jak bylo zjištěno a jak je vidět, články věnující se online formě nelegálního obchodu se více zaměřují na typ prodeje ohledně živých zvířat, které často putují k novým majitelům právě jako exotičtí mazlíčci. Články, které se věnují fyzické formě nelegálního obchodu informují veřejnost především o obchodu s produkty zvířat (nejvíce jsou v článcích zmiňovány nejvíce známe produkty v tomto typu obchodu jako jsou rohy nosorožců, slonovina nebo šupiny luskounů, kdy by se články mohli zaměřovat i na méně známé produkty, které do nelegálního obchodu spadají).

Graf 9 - Rozdělení počtu článků s online formou obchodu na produkty zvířat versus živých druhů 2021-2023 (vlastní)

Graf 10 - Rozdělení počtu článků s fyzickou formou obchodu na produkty zvířat versus živých druhů 2021-2023 (vlastní)

Z předchozích grafů lze vidět, jak jen velmi málo článků bylo za celé tři roky zveřejněno, co se týká online nelegálního obchodu se zvířaty. Můžeme vidět, že v letech 2021–2023 nastala v člancích změna, mezi lety 2016–2021 se články ohledně online formy nelegálního obchodu zabývali především prodejem živých zvířat, články, které byly vydány 2021–2023

se zaměřují na obchod s produkty zvířat, pouze jediný článek na serveru MONGABAY.com se zabýval obchodem se živou zvěří. Tedy za uplynulé tři roky došlo ke změně, kdy se články s online obchodem zabývají obchodem s produkty zvířat.

Co se týká kategorií článků, které se týkají formy fyzického obchodu se zvířaty, stejně jako v letech 2016-2021 se i v letech 2021-2023 články týkají prodeje produktů se zvířaty.

Druhá otázka byla tedy vyvrácena. Zatímco v letech 2016-2021 byla potvrzena, tedy že se poměry mezi jednotlivými kategoriemi v člancích liší, tedy články s online obchodem se zabývaly převážně obchodem se živými tvory a články s fyzickou formou obchodu se věnovaly prodeji produktů ze zvířat, při dalším výzkumu, tedy v letech 2021-2023 byla vyvrácena. Podle nynějšího výzkumu se články týkající se online formou, tak fyzickou formou obchodu zaměřily převážně na popis obchodu s produkty zvířat.

V následující tabulce jsou rozděleny veškeré kategorie zvířat nebo produktů zvířat, které byli od roku 2016-2023 zmíněny v člancích napříč zpravodajskými servery. Jsou rozděleny podle druhu, tedy zdali se jedná o nelegální obchod se živými tvory nebo s produkty zvířat a dále jsou rozděleny, zdali se jedná o online formu obchodu nebo o fyzickou formu.

V rámci produktů jsou nejvíce diskutovány příklady jako slonovina, rohy nosorožce, šupiny luskounů a kůže (především se jedná o kůži tygrů). V rámci živých zvířat jsou nejvíce probírány druhy jako jsou želvy, hadi, mláďata obecně a exotičtí ptáci.

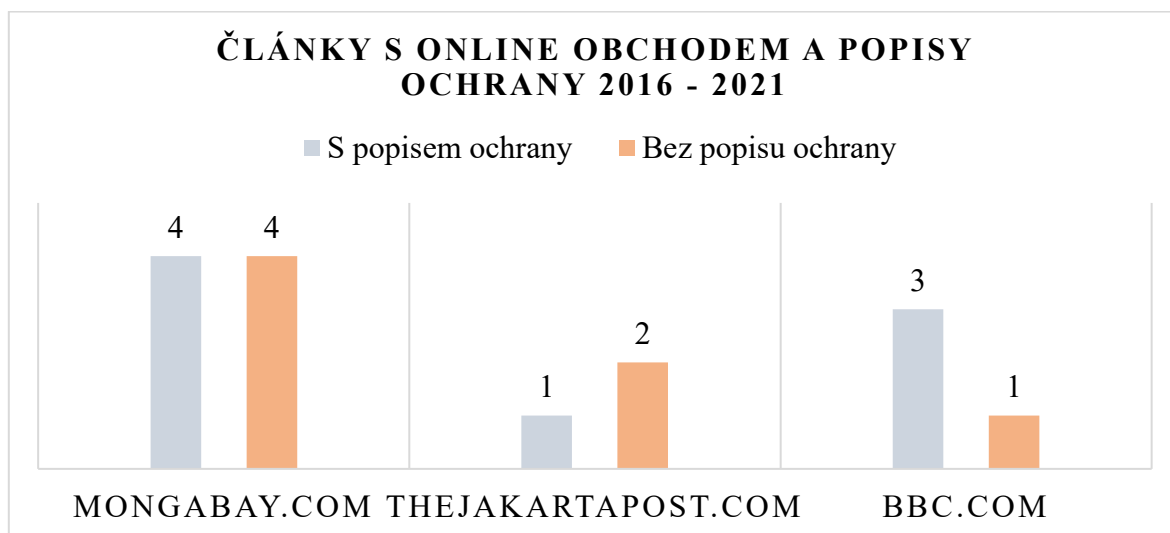
Tabulka 2 - Typy produktů nebo druhy zvířat, které jsou zmiňovány ve člancích (vlastní)

Typy produktů nebo zvířat zapletených v nelegálním obchodě 2016-2023			
Online forma obchodu		Fyzická forma obchodu	
Pet trade	Animal product	Pet trade	Animal product
medvědi	slonovina	lví mláďata	slonovina
giboni	potravina	ptáci	medicína
želvy	roh nosorožce	želvy	kosti
cibetky	medicína	malé opice	maso
vydra	kůže	ještěrky	kůže
zoborožec	drápy	exotičtí ptáci	roh nosorožce
krokodýl	části těl	hadi	drápy

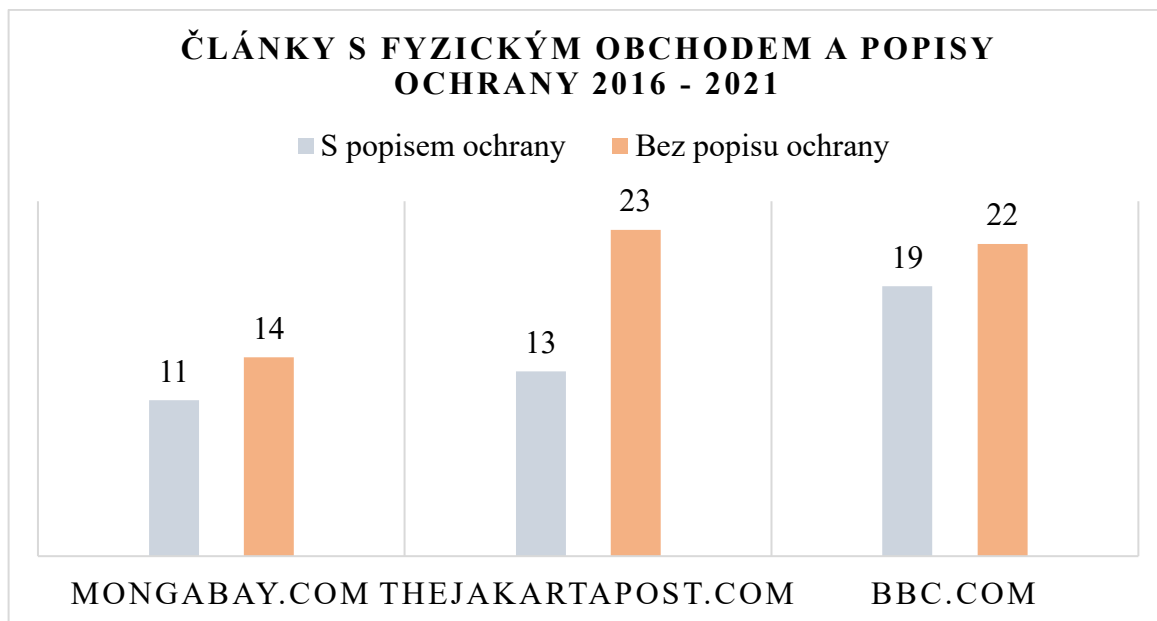
Typy produktů nebo zvířat zapletených v nelegálním obchodě 2016-2023			
Online forma obchodu		Fyzická forma obchodu	
plazy	maso	leopardí mláďata	zuby
chameleoni	šupiny luskounů		části těl
luskouni	části medvědů		lebky
žáby	zuby		šupiny luskounů
koaly			jelení parohy
mořští koníci			paví peří
			dikobrazí brka

9.3 Popis ochrany

Poslední, tedy třetí výzkumnou otázkou byla snaha zjistit, zdali jsou v člancích dostatečně zmíněny možnosti ochrany, které by vedly k celkovému znemožňování nelegálního obchodu se zvířaty až k jeho postupnému zastavení. V následujících grafech je stejně jako na předchozích stranách práce grafické zpracování výsledků.

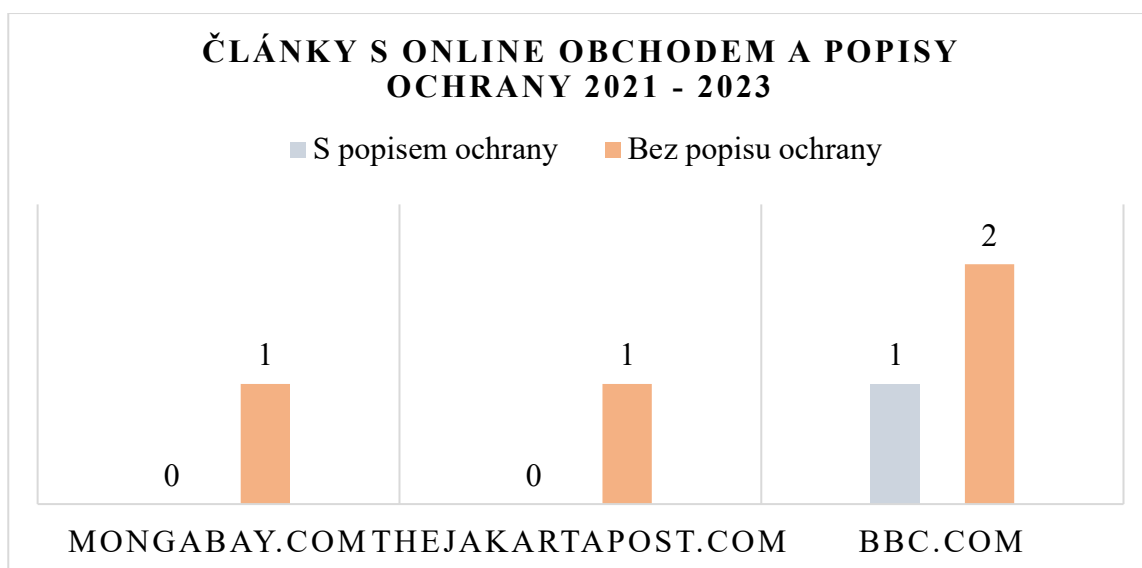

Graf 11 - Počty článků s popisem ochrany versus bez popisu u online formy 2016-2021 (vlastní)

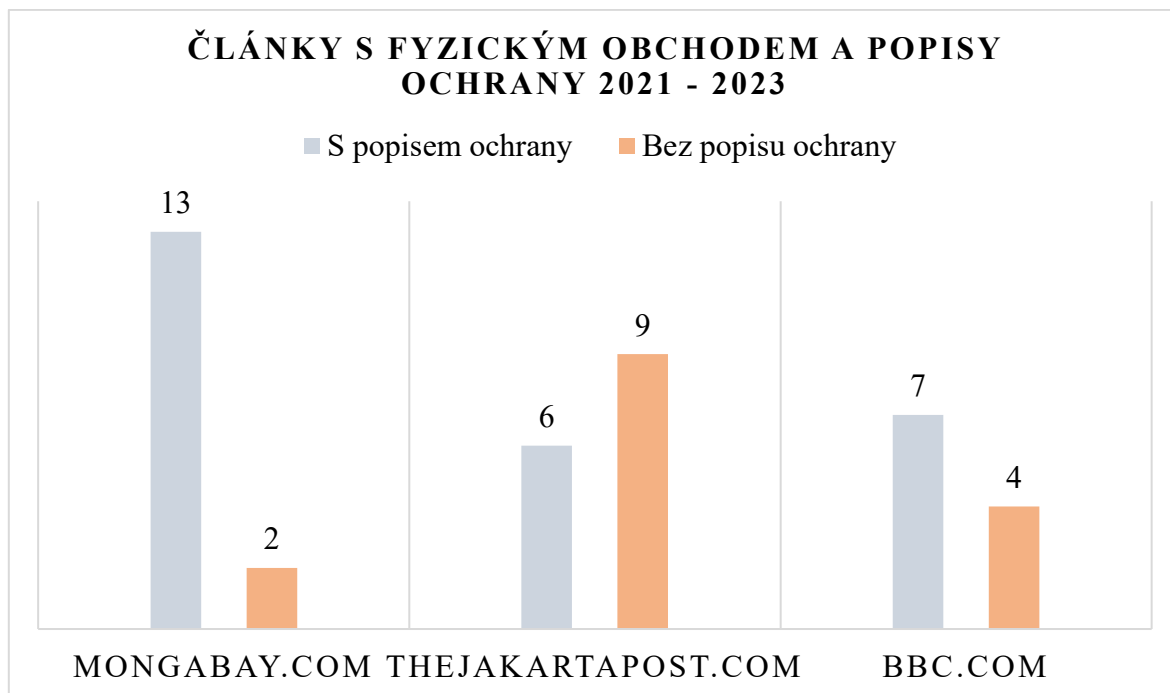

Graf 12 - Počty článků s popisem ochrany versus bez popisu u fyzické formy 2016-2021 (vlastní)

V rámci výzkumu v bakalářské práci bylo zjištěno, že články, které se věnovaly online formě nelegálního obchodu se 2 ze 3 zpravodajských serverů také v článcích o problematice zabývali i popisem ochrany zvířat a celkové ochrany, které by online nelegální obchod více znemožňovala. Naopak články na všech třech zpravodajských serverech, které popisovaly nelegální fyzickou formu obchodu se u více z nich popisu ochrany nevěnovaly. Nejlépe na tom byl pouze zpravodajský server BBC.com, kde byl nejmenší rozdíl mezi články, které se popisem ochrany zabývaly, a které ne. Jednalo se pouze o rozdíl 3 článků.

Graf 13 - Počty článků s popisem ochrany versus bez popisu u online formy 2021-2023 (vlastní)

Graf 14 - Počty článků s popisem ochrany versus bez popisu u fyzické formy 2021-2023 (vlastní)

V rámci nového výzkumu, tedy jak se články vyvíjely další tři roky po vypracování bakalářské práce došlo ke změně. Jak můžeme vidět z předcházejících grafů, články, které se zabývaly online formou nelegálního obchodu se ve většině z nich nepsalo nic o možné ochraně. Zde ale může být faktorem malé číslo článků, které byli za tu dobu ohledně online formy obchodu publikovány. Při větším množství článků by možná mohla být situace stejná jako při prvním výzkumu. Výsledky z počtu článků, které byly zveřejněny mezi lety 2021-2023 však jasně ukazuje, že byli články bez popisu ochrany.

Došlo také ke změně výsledků v rámci článků, které se zabývaly fyzickou formou obchodu. Zatímco v rámci bakalářské práce byly články více bez popisu ochrany, při novém výzkumu se ukázalo, že články, které byly publikovány mezi lety 2021-2023, tedy po vypracování bakalářské práce, se články ve 2 ze 3 zpravodajských serverů věnovalo také popisu ochrany. Nejlépe na tom byl server MONGABAY.com, kde se až 13 publikovaných článků zaobíralo také ochranou, pouze 2 články byly bez popisu ochrany. Server TheJakartaPost.com byl jediný server, na kterém bylo více článků bez popisu ochrany jak s jejím popisem. Avšak i zde se jednalo o rozdíl tří článků, kdy v delším časovém období by možná byla data jiná.

Tabulka (viz. Tabulka 16) představuje ukázkou typů ochrany, které jsou v člancích popsány. Je vidět, že se ochrana v člancích probírá, ale především u fyzické formy obchodu. Je samozřejmě důležité, aby byla poskytnuta opatření a různé typy ochrany zvírat i v této

formě, ale zároveň je vidět, jak značné nedostatečné jsou popisy ochran u online formy nelegálního obchodu. Aby totiž mohlo v budoucnu dojít k ukončení problematiky nelegálního obchodu, je nutné, aby byla ochrana diskutována napříč oběma formami obchodu.

Nejvíce probíranými typy ochrany napříč články byli především vzdělávání komunit a spolupráce jak na mezinárodní, tak národní úrovni, tedy napříč státy, ale také mezi jednotlivými místními úřady, které dále musí více zapojovat komunitu a vzdělávat ji v tomto ohledu, jelikož přestože vytvořené nové nástroje mohou být velmi užitečné, je důležité začít již u místní komunity, která často kvůli nevědomosti a nedostatku financí ze strany státu je nucena se obracet se k této trestné činnosti.

Třetí otázka byla tedy vyvrácena. Zatímco v rámci bakalářské práce bylo potvrzeno, že se více článků zabývalo popisem ochrany zvířat, v rámci diplomové práce je tomu naopak.

10 VÝSLEDKY OBSAHOVÉ ANALÝZY REPORTŮ

Report, nebo také zpráva je specifická forma písemného projevu. Zpráva se především zaměřuje na identifikaci či zkoumání události nebo problému, a to často v rámci organizace. Také je využívána k interpretaci výsledků výzkumu (What is a report?, 2019).

Report neboli zpráva ve své hlavní části zkoumá, identifikuje a přezkoumává řadu hlavních otázek, kterými se vybraná organizace, popřípadě výzkum zabývá. Hlavní část zprávy je tedy popis a vysvětlení hlavního obsahu, a na konci zprávy je vždy objektivní závěr, a především stanovisko k dané problematice, které je často založeno na diskusi a závěrech. Zpráva by měla být napsána na základě objektivního a metodického zkoumání vybraných otázek či tématu, kterým se například vybraná organizace, jenž report zpracovává, zabývá (What is a report?, 2019).

Reporty organizací často popisují zpětně měsíční, půlroční nebo roční práci, která byla v rámci organizace provedena. Je to velmi dobrý nástroj pro informovanost veřejnosti, kdy se mohou dozvědět stručný popis organizace a její práci, kterou provádí, a především jaký efekt tyto práce mají, jak pokračují, či jaký celkový výsledek se očekává, že práce organizace bude mít (What is a report?, 2019).

V rámci výzkumu byla provedena obsahová analýza na celkově 59 publikovaných reportech od deseti různých organizací. Hlavními body analýzy bylo zjistit, zdali jsou reporty psány v odborném nebo naopak v citově zabarveném textu, jakými druhy zvířat se jednotlivé reporty napříč organizacemi zabývají, stejně tak jaké státy jsou nejčastěji v reportech zmiňovány a především jsou-li v reportech informace o fyzické nebo online formě nelegálního obchodu.

10.1 Data reportů

Na následujících stranách práce jsou vytvořeny tabulky, které popisují zjištěné informace jednotlivých organizací.

Tabulka 3 - Data ze získaných reportů organizace Wildlife and Countryside Link (vlastní)

Wildlife and Countryside Link	
roky	2016-2022
zabarvení textu	odborný text

Wildlife and Countryside Link	
druhy zvířat	netopýři, evropští úhoři, tuleni, perlorodka, čolci, ještěrky, jezevci, kapři, draví ptáci, stehlíci, čečetka, kalous, užovky, slimáci, zajíci, jeleni, lososy, mořští pstruzi, lišky, vydry, norci
oblasti	England, Wales
fyzický / online obchod	zmíněny obě varianty

Tabulka č. 3 je velmi specifická, jelikož se jedná o organizaci, která řeší nelegální obchod se zvířaty napříč Anglií a Walesem. Specifická je především z důvodu jediného zastoupení problematiky nelegálního obchodu se zvířaty v Evropě. Můžeme si všimnout, že jsou zde popsány typické evropské druhy zvířat, o kterých v dalších tabulkách zmínky nejsou. V rámci výzkumu jsem zjistila, že nejvíce obchodovanými druhy jsou evropští úhoři (maso) a jezevci (kůže). Jediným druhem prodávaným jako domácí mazlíček jsou drobní ptáci, veškeré další druhy jsou prodávány v rámci produktů.

Tabulka 4 - Data ze získaných reportů organizace Ethiopian Wolf Conservation Programme (vlastní)

Ethiopian Wolf Conservation Programme	
roky	2016, 2017, 2020
zabarvení textu	odborný text
druhy zvířat	vlček etiopský
oblasti	Etiopie
fyzický / online obchod	fyzický

Další specifickou částí práce je tabulka č. 4, jelikož je zaměřena na jeden jediný druh zvířete v daném státě. Jedná se o vlčka etiopského v oblasti Etiopie.

Následující tabulky (č.5 – č. 12) jsou si velmi často podobné jak v popisujících oblastech, tak v druhu popisovaného zvířete.

Tabulka 5 - Data ze získaných reportů organizace United Nations Office on Drugs and Crime (vlastní)

United Nations Office on Drugs and Crime	
roky	2016, 2020
zabarvení textu	odborný text
druhy zvířat	levhart (sněžný, obláčkový), tygři, divoké prase, rys, tuleň, vydra, krokodýli, hadi (krajta), ještěři, medvědi, luskouni, nosorožci, sloni, orangutani, šimpanzi, gorily, tropické rybky, mořské a suchozemské želvy, papoušci (ary, kakadu), kaviár, úhoři, mořské hvězdice
oblasti	Čína, Indie, Malajsie, Singapur, Madagaskar, Thajsko, Kambodža, Vietnam, Arabské Emiráty, Zanzibar, Ghana, Nigérie, Myanmar, Laoská lidově demokratická republika, Tanzanie, Zimbabwe, Botswana, Dánsko, USA
fyzický / online obchod	fyzický

Tabulka 6 - Data ze získaných reportů organizace Environmental Investigation Agency (vlastní)

Environmental Investigation Agency	
roky	2016-2022
zabarvení textu	odborný text
druhy zvířat	tygři, sloni, luskouni
oblasti	Vietnam, Laos, Myanmar, Čína, Thajsko, Indonésie, Botswana, Namibie, Zimbabwe, Tanzanie, Nigérie, Laos, Hong Kong
fyzický / online obchod	zmíněny obě varianty

Tabulka 7 - Data ze získaných reportů organizace Wildlife Conservation Society (vlastní)

Wildlife Conservation Society	
roky	2016, 2017, 2019-2023
zabarvení textu	odborný text
druhy zvířat	gorily, tygři, slon africký a pralesní, želva barmská, šimpanzi a orangutani, jaguáři, sněžní levharti, žraloci, papoušek šedý, zoborožci, matamata třásnitá, zpěvní exotičtí ptáci, jaguáři, rosničky
oblasti	Uganda, Rwanda, Demokratická republika Kongo, Gabon, Indonésie, Rusko, Myanmar, Čína, Tanzanie
fyzický / online obchod	zmíněny obě varianty

Tabulka 8 - Data ze získaných reportů organizace African Parks (vlastní)

African Parks	
roky	2016–2022
zabarvení textu	odborný text
druhy zvířat	sloni, nosorožci, žirafy, gorily
oblasti	Čad, Kongo, Rwanda, Malawi, Zambie, Středoafriická republika
fyzický / online obchod	fyzický

Tabulka 9 - Data ze získaných reportů organizace The Kukang Rescue Program (vlastní)

The Kukang Rescue Program	
roky	2017–2022
zabarvení textu	citově zabarvený text

The Kukang Rescue Program	
druhy zvířat	outloň váhavý, veverka znamenavá, sova pálená, chřástal běloprsý, luskouni, orangutan, mládě slona sumaterského, kočka bengálská, želva mohutná, rajska srpocobá, loskután niaský, orel proměnlivý
oblasti	Indonésie, Sumatra, Thajsko
fyzický / online obchod	obě varianty

Tabulka 10 - Data ze získaných reportů organizace The Last Great Ape Organization (vlastní)

The Last Great Ape Organization	
roky	2016-2023
zabarvení textu	odborný text
druhy zvířat	šimpanz, sloni, luskouni, leopardi, gorily, mořské želvy, lvy, gepardi, krajta, zebra, krokodýl, papoušek šedý, mandrily, pavián, ptáci
oblasti	Gabon, Nigérie, Kamerun, Středoafriická republika
fyzický / online obchod	obě varianty

Tabulka 11 - Data ze získaných reportů organizace Wildlife Crime Initiative (vlastní)

Wildlife Crime Initiative	
roky	2016-2021
zabarvení textu	odborný text
druhy zvířat	tygři, nosorožci, gorily, sloni, luskouni, ptáci, plazi, mořské želvy, sněžný levhart, jaguár

Wildlife Crime Initiative	
oblasti	Zimbabwe, Namibie, Tanzanie, Uganda, Keňa, Čína, Demokratická republika Kongo, Gabon, Kamerun, Mosambik, Bhútán, Myanmar, Indie, Ukrajina, Latinská Amerika a Karibik
fyzický / online obchod	obě varianty

Tabulka 12 - Data ze získaných reportů organizace The EAGLE Network (vlastní)

The EAGLE Network	
roky	2016-2023
zabarvení textu	odborný text
druhy zvířat	sloni, šimpanzi, gorily, leopard, lvy, gepardi, hroši, žraloci, antilopy, bizoni, pelikáni, pštrosy, jeřábi korunkatí, chameleoni, želvy, plazy, luskouni, papoušek šedý, krajty, krokodýli, mandrily, pavián, okapi, skokan skákavý, mangusta, cibetky, servalové, hrabáč, mořští koníci, papoušci senegalští, kočkodan
oblasti	Guinea, Gabon, Nigérie, Ghana, Uganda, Keňa, Senegal, Madagaskar, Čína, Kongo, Kamerun, Burkina Faso
fyzický / online obchod	fyzický

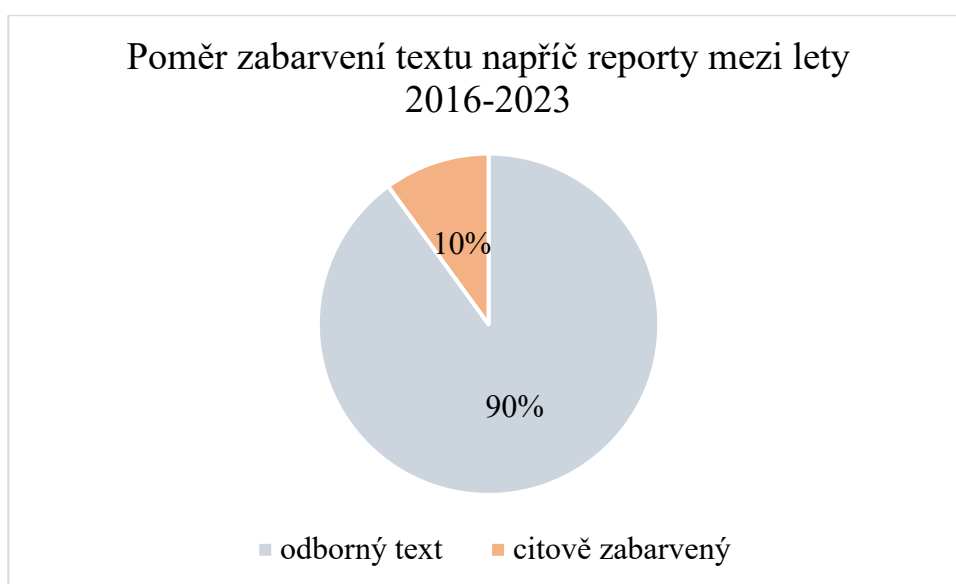
Jak vyplývá z předchozích 8 tabulek, většina publikovaných reportů organizací zabývajících se nelegálním obchodem se zvířaty popisuje často stále ty nejvíce probírané a známé druhy zvířat, kterých se nelegální obchod se zvířaty dotýká. Především se jedná o druhy zvířat jako jsou sloni, tygři, nosorožci, želvy, luskouni, papoušci, gorily nebo šimpanzi.

Co se týká oblastí (států), které jsou v reportech popisovány, dochází k jejich častému opakování (pokud se nejedná o výjimky jako je například tabulka č. 3). Jedná se převážně o státy Afriky nebo státy Asie. Co se týká asijského kontinentu, nejvíce jsou zmiňovány státy jako je Myanmar, Čína, Indie, Thajsko, Indonésie, Hong Kong nebo Vietnam. U států afrického kontinentu jsou to převážně státy jako Gabon, Kongo, Ghana, Nigérie, Uganda, Madagaskar, Středoafriická republika nebo Kamerun. Právě africké státy jsou převládající popisovanou většinou.

10.2 Zabarvení textu

V rámci výzkumu jsem se snažila zjistit jaké je zabarvení textu jednotlivých reportů. Především zdali jsou texty odborně psány nebo dochází k výskytu citově zabarvených textů.

Jak je patrné z následujícího grafu č. 15, většina reportů je psána odborně (tedy 90 % reportů organizací bylo psáno odborným textem). U jedné organizace byl zjištěn citově zabarvený text reportu (tedy zbylých 10 % grafu), je však nutné brát v potaz, že se může jednat o subjektivní názor.

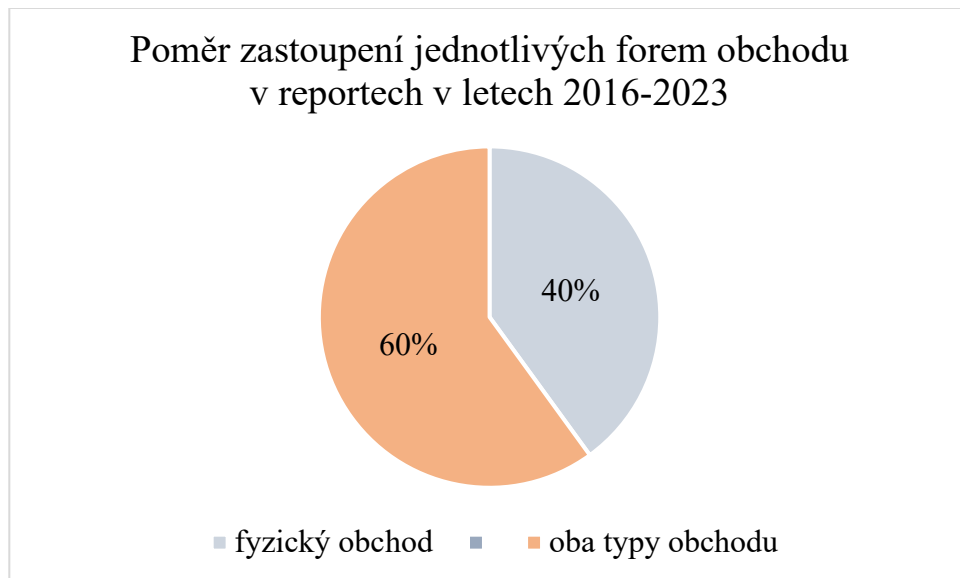
Graf 15 - Poměry zabarvení jednotlivých textů napříč zkoumanými reporty mezi lety 2016-2023 (vlastní)

10.3 Typ obchodu

Poslední zkoumaným tématem reportů je zaměření na typ obchodu, tedy zdali reporty informují veřejnost více o fyzické formě obchodu, o online formě obchodu nebo jsou v reportech popisovány obě varianty zároveň. Jak vyplývá z následujícího grafu č. 16,

z 60 % se reporty zaměřují na popisy obou forem (tedy fyzického i online) nelegálního obchodu se zvířaty.

Ze 40 % se pak reporty věnovaly pouze fyzické formě nelegálního obchodu. Ani jeden z publikovaných reportů se však nezabýval pouze online formou nelegálního obchodu se zvířaty.

Graf 16 - Poměr jednotlivého zastoupení typu obchodu napříč zkoumanými reporty v letech 2016-2023 (vlastní)

11 VÝSLEDKY GOOGLE TRENDS

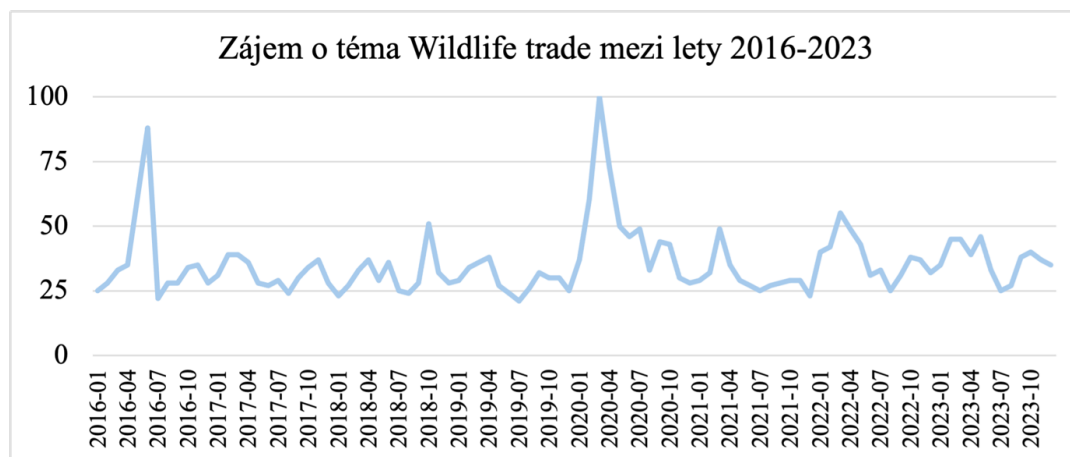
Jedním z nástrojů využitých v praktické části diplomové práce je nástroj Google Trends společnosti Google. Jedná se o online nástroj dostupný zdarma, který shromažďuje údaje o vyhledávaných dotazech prostřednictvím Google Search. Na základě těchto údajů je možné analyzovat informace o tom, co, kdy (časová data), a kde (geografická data) uživatelé vyhledávají, a také další související dotazy, tedy popularitu jednotlivých hledaných výrazů nebo slov. Díky Google Trends lze tedy sledovat dlouhodobé trendy (Pol, 2024).

Za pomoci Google Trends již byli vytvořeny celé řady studií, především v oblasti zdraví a zdravotnictví. Jednou ze studií bylo zkoumání veřejného zájmu o dysbiózu střevní mikrobiomy, NAFLD a probiotik (Pezzino et al., 2024). Dále například došlo k šetření zájmu o elektronické cigarety ve Velké Británii (Sindhoo et al., 2023) nebo pro sledování infekčních onemocnění v reálném čase, což byla případová studie spalniček (Wang, Cameron a Chen, 2024).

Díky Google Trends je možné zjišťovat zájem o dané téma, či témata v průběhu času. V rámci diplomové práce byla prostřednictvím Google Trends, z důvodu udržení konzistence, extrahována data za stejné období, jako byly analyzovány články ze zpravodajských serverů a zveřejněných reporty, tedy 1. 1. 2016 do 31. 12. 2023. Jako vyhledávané termíny byly použity: „Wildlife trade“ a „Illegal wildlife trade“.

11.1 Termín „Wildlife trade“

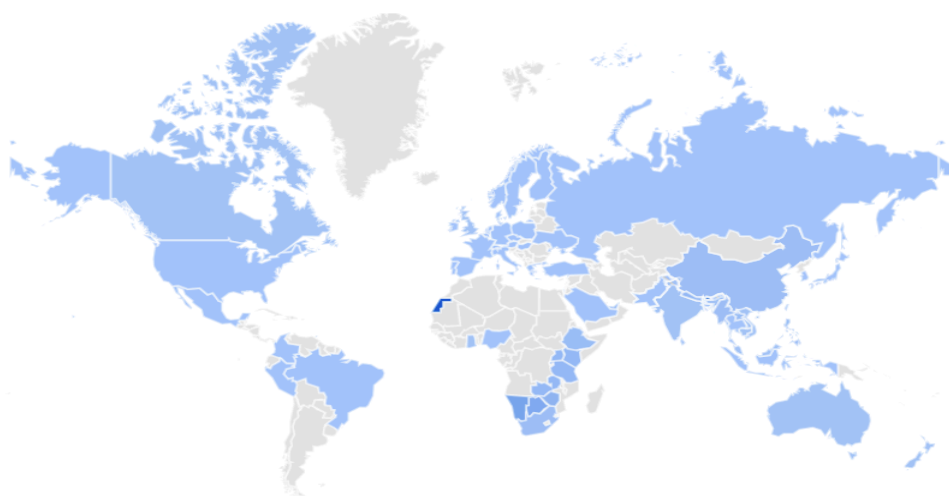
Graf č. 17 vyjadřuje relativní zájem ve vyhledávání klíčového slova „Wildlife trade“ mezi lety 2016-2023. Hodnota 100 odpovídá nejvyššímu vyhledávání, hodnota 50 polovičnímu vyhledávání a hodnota 0 je nedostatek shromážděných dat.

Graf 17 – Zájem ve vyhledávání termínu „Wildlife trade“ mezi lety 2016-2023 (Google Trends)

Zájem o vyhledávání tématu „Wildlife trade“ je za sledované období relativně konzistentní s několika výkyvy, aniž by došlo k naprostému poklesu zájmu o dané téma. Z grafu lze vyčíst, že v letech 2016 a 2020 došlo k významnému nárůstu vyhledávání tématu Wildlife trade.

Díky nástroji Google Trends dále můžeme zjišťovat, ve kterých státech bylo o téma největší zájem. Následující obrázek (viz. Obrázek 3) představuje mapu vyhledávání tématu Wildlife trade. Šedou barvou jsou vyznačeny státy, u kterých nebylo nashromážděno dostatek dat. Modrou barvou jsou vyznačeny státy, u kterých bylo nashromážděno dostatek dat ve vyhledávání tématu, čím tmavší barva je, tím více vyhledávání zde proběhlo.

Obrázek 3 – Mapa oblastí s nejvyšším výskytem vyhledávání termínu „Wildlife trade“ (Google Trends)

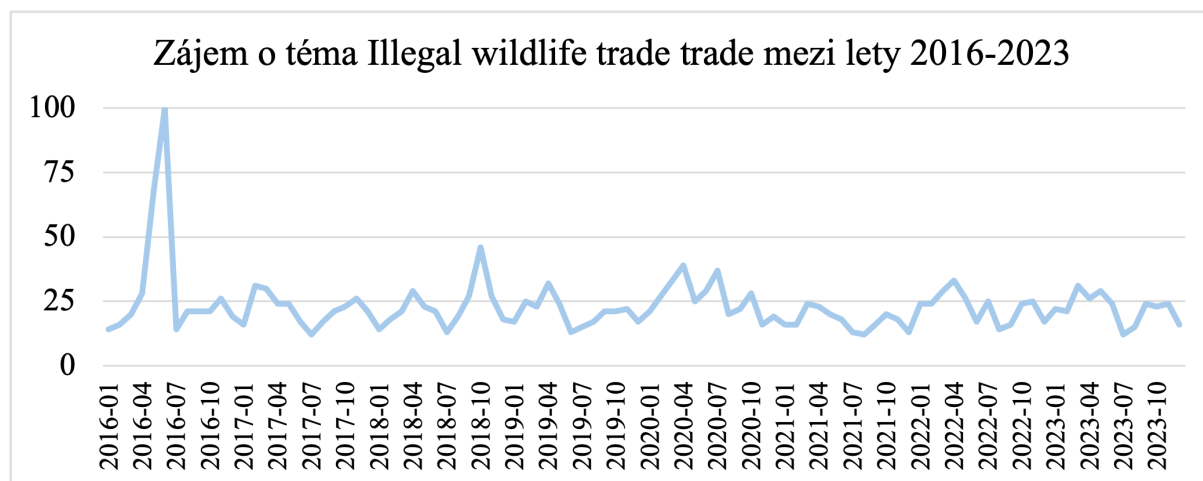
Téma Wildlife trade bylo adekvátně vyhledáváno v celkových 39 oblastech světa. Prvních deset oblastí, ve kterých bylo nejvíce vyhledáváno je vypsáno v následující tabulce (viz. Tabulka 13).

Tabulka 13 - Oblasti s nejvyšším zájmem vyhledávání termínu "Wildlife trade" (Google Trends)

Oblasti s největším zájmem vyhledávání termínu „Wildlife trade“ 2016-2023			
1	Západní Sahara	6	Zimbabwe
2	Bhútán	7	Nepál
3	Namibie	8	Zambie
4	Botswana	9	Uganda
5	Rwanda	10	Tanzanie

11.2 Termín „Illegal wildlife trade“

Druhým zkoumaným klíčovým slovem bylo „Illegal wildlife trade“. Hlavním důvodem bylo zjistit, zdali se od sebe budou výsledky značně lišit. Graf č. 16 vyjadřuje relativní zájem ve vyhledávání klíčového slova „Illegal wildlife trade“ mezi lety 2016-2023.

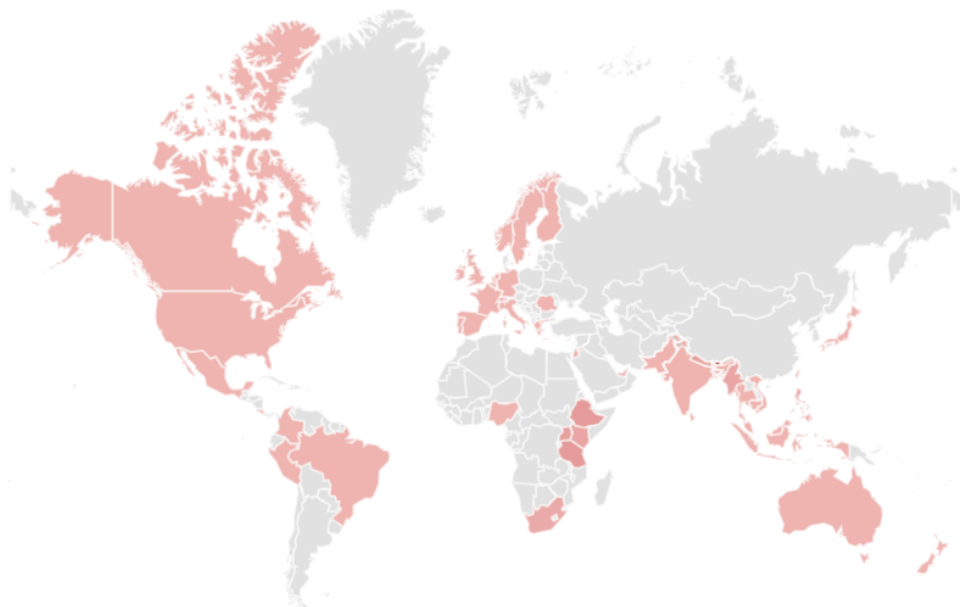

Graf 18 - Zájem ve vyhledávání termínu „Illegal wildlife trade“ mezi lety 2016-2023 (Google Trends)

Zájem o vyhledávání termínu „Illegal wildlife trade“ je za sledované období relativně konzistentní pouze s jedním výkyvem, aniž by došlo k naprostému poklesu zájmu o dané téma. Z grafu lze vyčíst, že v roce 2016 došlo k významnému nárůstu vyhledávání tématu Illegal wildlife trade.

Stejně tak jako u výrazu „Wildlife trade“, i u termínu „Illegal wildlife trade“ je v průběhu času téma vyhledáváno jen lehce podprůměrně.

I u tohoto výrazu máme mapu států s nejčastějším vyhledáváním (viz. Obrázek 4 - Mapa oblastí s nejvyšším výskytem vyhledávání termínu „Illegal wildlife trade“ (Google Trends)). Stejně jako u výrazu Wildlife trade, i u termínu „Illegal wildlife trade“ obsahuje mapa šedé státy, tedy místa, kde nebylo nashromážděno dostatek dat k poskytnutí informací. Oranžové státy jsou ty, ve kterých došlo k častému vyhledávání výrazu. Čím tmavší barva je, tím více se výraz vyhledával.

Obrázek 4 - Mapa oblastí s nejvyšším výskytem vyhledávání termínu „Illegal wildlife trade“ (Google Trends)

Už při prvním pohledu můžeme pozorovat, že zbarvení u map je u každého výrazu trochu rozdílné. Celkově bylo vyznačeno pouze 18 oblastí s vyhledáváním což je o polovinu méně než u vyhledávání termínu „Wildlife trade“.

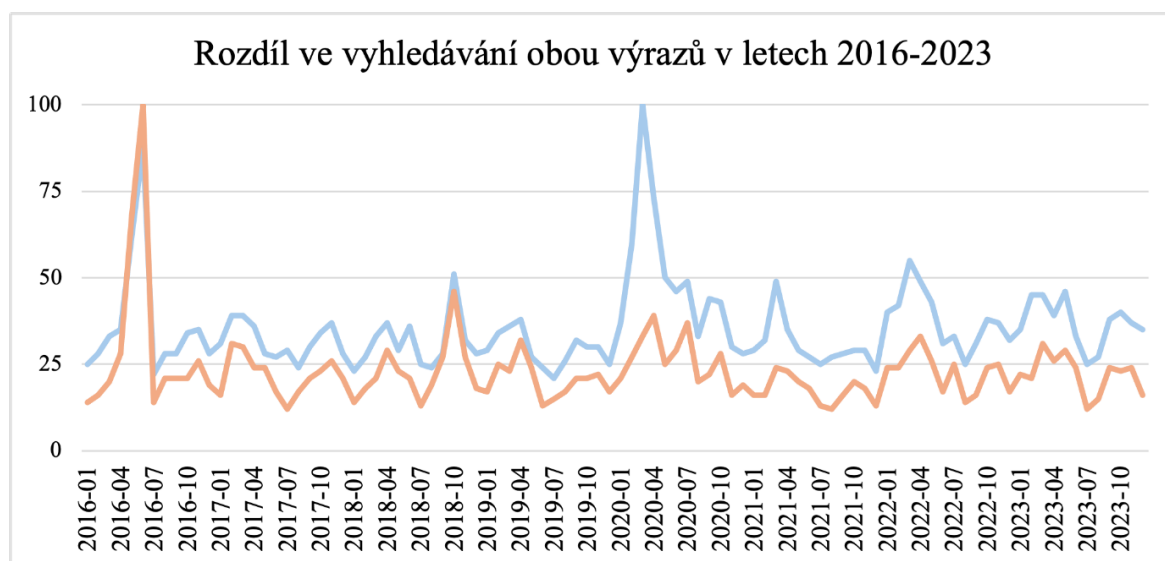
V následující tabulce (viz. Tabulka 14) je prvních deset států s nejvyšším vyhledáváním výrazu „Illegal wildlife trade“.

Tabulka 14 - Oblasti s nejvyšším zájmem vyhledávání termínu „Illegal wildlife trade“ (Google Trends)

Oblasti s největším zájmem vyhledávání termínu „Illegal wildlife trade“ 2016-2023			
1	Bhútán	6	Nepál
2	Tanzanie	7	Keňa
3	Etiopie	8	Svatá Helena
4	Singapur	9	Myanmar
5	Uganda	10	Filipíny

11.3 Rozdíly mezi jednotlivými údaji

Graf č. 17 ukazuje rozdíl ve vyhledávání termínů „Wildlife trade“ (modrá barva grafu) a „Illegal wildlife trade“ (oranžová barva grafu) mezi lety 2016-2023. Pozorujeme tak, že došlo pouze k jednomu zásadnímu výkyvu mezi termíny.

Graf 19 – Rozdíly mezi vyhledáváním jednotlivých termínů mezi lety 2016-2023 (Google Trends)

Posledním údajem, který můžeme zjistit díky Google Trends jsou související témata, která jsou vyhledávána společně s termínem vyhledávání. V následující tabulce (viz. Tabulka 15) jsou vypsány související témata, která jsou vyhledávána jak k termínu „Wildlife trade“, tak k termínu „Illegal wildlife trade“. Můžeme pozorovat, zdali se související témata shodují, nebo naopak rozcházejí.

Tabulka 15 - Související vyhledávaná témata pro termíny "Wildlife trade" a "Illegal wildlife trade" a rozdíly mezi nimi mezi lety 2016-2023 (Google Trends)

Související vyhledávaná témata pro termíny „Wildlife trade“ a „Illegal wildlife trade“ mezi lety 2016-2023			
Wildlife trade		Illegal wildlife trade	
1	Obchod	1	Nelegální obchod
2	Nelegální obchod	2	Příroda
3	Příroda	3	Obchod
4	Příroda – živočichové	4	Příroda – živočichové
5	Živočichové	5	Živočichové
6	Indie	6	Ilegální
7	Druh – taxon	7	Pytláctví
8	Právo	8	Ilegální obchod s drogami
9	Čína	9	Druh – taxon
10	Ochrana divoké přírody	10	Přírodní prostředí

Prvních pět nejvyhledávanějších souvisejících témat se u obou termínů shodují, u druhé pětice však můžeme pozorovat rozdíly mezi jednotlivými termíny.

12 PODPŮRNÝ MATERIÁL VYUŽITELNÝ K INFORMOVANOSTI VEŘEJNOSTI

V rámci diplomové práce jsem se snažila vytvořit materiál, který by byl jednoduchý a dokázal by na první pohled zaujmout. Po konzultaci s hlavními představiteli českých projektů zabývajících se nelegálním obchodem (Hemelíková A., Příbrský F., osobní komunikace), jsme došli k názoru, že nejlepší možností je navrhnout atraktivní příspěvky na sociální síť. Jako nejvhodnější platformu jsem zvolila sociální síť Instagram, kvůli tomu, že má jeden z největších dopadů na veřejnosti, a především je zde možné zaujmout velkou skupinu lidí, zvláště pak co se týká mladší veřejnosti. Platforma je navíc založena právě na vizuálu, což je výhodou.

Vytvořila jsem sérii grafických obrázků (vytvoření za pomoci programu Affinity Photo), které mají zaujmout vzhledem, jednoduchým úderným názvem a menším množstvím textu, kterého by nebylo na uživatele příliš mnoho, ale také by poskytoval hlavní informace. Veškeré tyto obrázky jsou vytvořeny na problematiku nelegálního obchodu se zvířaty a dále zaměřeny na jednotlivá vybraná zvířata, která jsou typická pro tuto nelegální trestnou činnost.

Veškeré obrázky jsou však ale vyhotoveny tak, aby nebyli využitelné pouze pro síť Instagram, ale samozřejmě je možné je umístit na další sociální síť jako Facebook, platforma X (dříve známá jako Twitter) nebo TikTok, ale je také možné je využít jako součást komunikačního materiálu různých organizací nebo zoologických zahrad. Možné využití je také zařazení do prezentací nebo jako vyhotovení v podobě plakátů. Možností, jak vytvořený materiál může být široké.

Jednotlivé příspěvky by byly postupně zveřejňovány buď na unikátním úzce zaměřeném profilu, nebo přímo prostřednictvím spřátelených profilů. Sociální síť Instagram má celosvětový dosah, kde má většina organizací své profily. Bylo by tedy možné oslovit přímo zainteresované organizace a tzv. „influencery“, s výzvou k šíření obsahu. Respektive, ideální variantou je navrhnout takový obsah, který by byl šířen virálně.

Příspěvky na Instagramu mají obecně větší dosah díky takzvaným hashtag označením za pomoci symbolu křížku #. U každého příspěvku můžou takováto označení být, ať už se jedná o organizace, které se tématikou zabývají, nebo pouze jednoduchá hesla stahující se k tématice, jako je nelegální obchod, ukradená divočina, krvavý mazlíček, zastavme prodej slonoviny a podobně (což je možné vytvořit v jakémkoliv světovém jazyce).

Poslední důležitou částí je popis příspěvku, zde již můžeme vypsát některé základní informace o problematice, které se nenachází přímo v obrázků, nebo vkládat odkazy na stránky, kde může čtenář najít další informace o problematice, nebo o vybraném druhu zvířete nebo na odkazy, jak může přispět jako veřejnost k mitigaci nelegálního obchodu se zvířaty.

12.1 Grafické návrhy

Na následujících stránkách budou vyobrazeny vytvořené příspěvky a k nim jednotlivé popisy, které by se u obrázků (příspěvků) mohly nacházet. Vše je vytvořeno v českém jazyce, aby byla zachována jazyková struktura práce, v případě potřeby je pochopitelně možná jazyková mutace.

12.1.1 Příspěvek č. 1

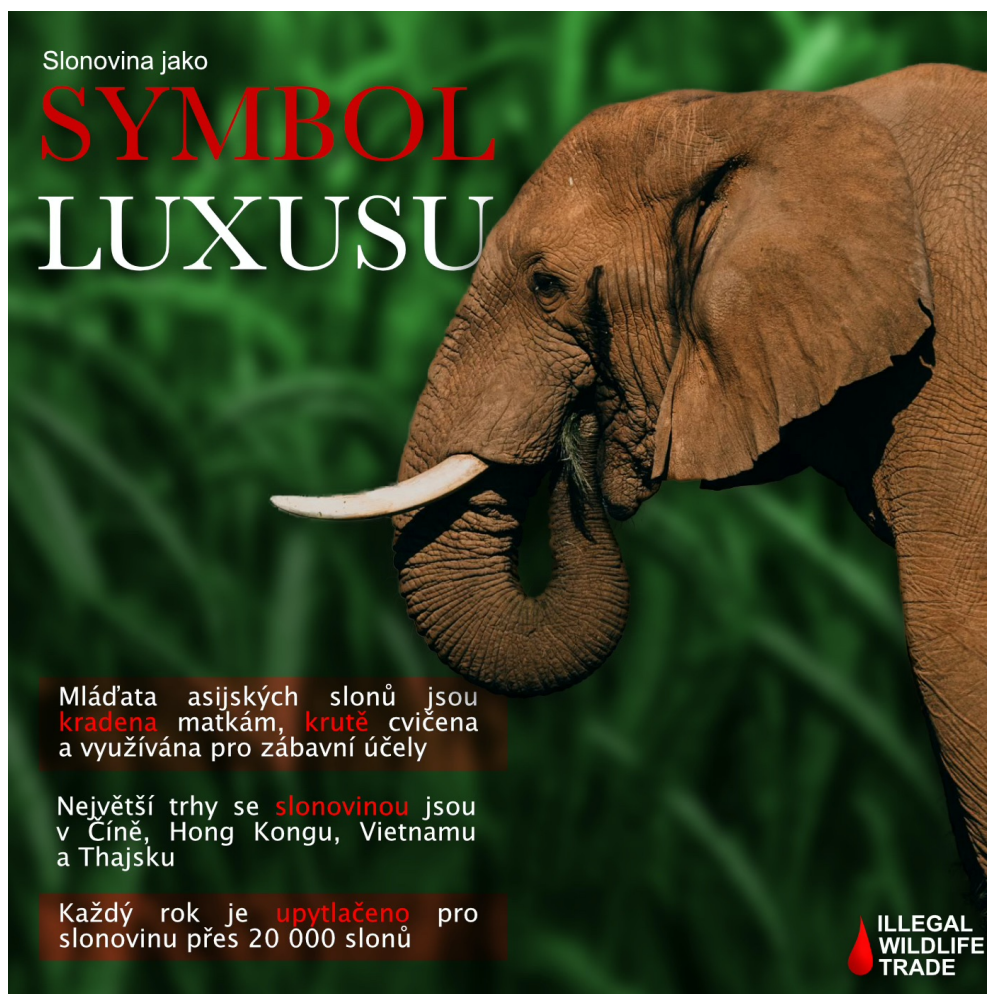
Obrázek 5 - Podpurný materiál s tématem nelegálního obchodu se zvířaty (vlastní)

Hlavním a prvním obrázkem je vyjádření přímo nelegálního obchodu se zvířaty, aby byl uživatel zasvěcen do problematiky. Popis příspěvku by se tedy měl věnovat nelegálnímu obchodu obecně.

Nelegální obchod se zvířaty tedy představuje hrozbu nejen pro ohrožené druhy zvířat, ale má vliv na celý ekosystém. Proto za pomoci Úmluvy CITES, je možné obchodovat pouze s takovými druhy, které jsou podle Úmluvy přijatelné a při legálním obchodování s nimi nehrozí, že tyto druhy budou vyhubeny. Avšak i přesto je nelegální obchod stále na vzestupu, existuje však mnoho organizací jako je WWF nebo TRAFFIC, které se snaží o ochranu zvířat zapletených v nelegálním obchodě (WILDLIFE TRADE).

Dalšími příspěvky by byli již vybrané druhy zvířat, od těch nejznámějších, a postupně se dopracovávat k dalším. Pod každým následujícím obrázkem bude sepsán text, který by mohl být brán jako popis případného příspěvku.

12.1.2 Příspěvek č. 2

Obrázek 6 - Podpurný materiál s informací o slonech a nelegálním obchodě (vlastní)

Nelegální obchod se slonovinou a zabití minimálně 20 000 slonů ročně jen kvůli klům je jedním z nejznámějších typů tohoto druhu obchodu. Nedochází pouze k ohrožení samotných slonů, ale v ohrožení jsou také místní lidé a jejich obživa a také dochází k podkopávání národní bezpečnosti. Organizace WWF se velmi zabývá tímto problémem a spolupracuje s vládami na uzavírání otevřených trhů se slonovinou (STOPPING ELEPHANT IVORY DEMAND, © 2024).

12.1.3 Příspěvek č. 3

Rohy jsou využívány v tradiční asijské medicíně, prý kvůli magickým účelům

Nosorožci **umírají** především na **vykrvácení** z neprofesionálního odrohování

Tři z pěti druhů nosorožců jsou kriticky **ohroženi**

Z 500 000 nosorožců dnes přežívá pouhých 27 000

8 000 000,-
ZA ROH

Až 8 000 000 Kč může být cena rohu nosorožce

ILLEGAL WILDLIFE TRADE

Obrázek 7 - Podpurný materiál s informací o nosorožcích a nelegálním obchodě (vlastní)
Nosorožci v minulosti obývali místa po celé Evropě, Asii i Africe. Ve 20. století obývalo planetu kolem 500 000 nosorožců, kvůli zabíjení a nelegálnímu obchodu s jejich rohy dnes žije ve volně přírodě jen kolem 27 000 nosorožců. Tyto počty navíc žijí jen díky národním

parkům a rezervacím, mimo ně přežívá jen pár nosorožců. Tři z pěti druhů nosorožců jsou již kriticky ohroženi. Jedná se o druhy nosorožců – černý, sumaterský, jávský (FACTS, © 2024).

12.1.4 Příspěvek č. 4

Obrázek 8 - Podpurný materiál s informací o želvách a nelegálním obchodě (vlastní)
USA je hlavním zdrojem, tranzitní a cílovou zemí nelegálního obchodu s želvami. Přestože se jedná i o legální obchod, většina z něj je právě ten nelegální. Dnes je polovina druhů želv klasifikována jako ohrožené nebo ohrožené vyhynutím, nejen kvůli nelegálnímu obchodu, ale dále kvůli ztráty životního prostředí, změny klimatu nebo zavlečení invazních druhů. Želvy jsou nepostradatelné, jelikož přetváří celou řadu ekosystémů jak na souši, ve sladkých vodách, tak v oceánech (Sevin, 2023).

12.1.5 Příspěvek č. 5

Obrázek 9 - Podpůrný materiál s informací o luskounech a nelegálním obchodě (vlastní)
Luskoun nebo také šupinatý mravenečník je loven pro své šupiny a maso kvůli poptávce v rámci tradiční asijské medicíny. Za poslední roky došlo k tak velkému nárůstu obchodovaných luskounů po celém světě, že je dnes považován za jedno z nejvíce nelegálně obchodovaných zvířat na světě (odhadem kolem 1 milionu luskounů). Jeho šupiny a krev jsou velmi žádané pro léčebné účinky, stejně tak jako suvenýry a šperky, které jsou vyráběny z tohoto tvora. Maso je bráno jako delikatesa a ukazuje status člověka (Illegal Pangolin Trade, © 2024).

12.1.6 Příspěvek č. 6

The infographic features a tiger's head in profile on the left, set against a background of green leaves. Text boxes on the right provide statistics and information about poaching. The title 'OD ZUBŮ PO OCAS' is prominently displayed at the bottom right, with 'OD ZUBŮ' in white and 'PO OCAS' in red. A logo for 'ILLEGAL WILDLIFE TRADE' is in the bottom left corner.

Ve volné přírodě je dnes kolem 4 500 tygrů

Průměrně je **zabito** 150 tygrů za rok

Hlavními zdroji jsou Indie, Indonésie a Malajsie

Především **zabíjeni** pro tradiční asijskou medicínu a důkaz vysokého sociálního

V **nelegálním** obchodě je prodávána každá jednotlivá část

**OD ZUBŮ
PO OCAS**

ILLEGAL WILDLIFE TRADE

Obrázek 10 - Podpurný materiál s informací o tygrech a nelegálním obchodě (vlastní)

Přestože je mezinárodní obchod s tygry, s jejich částmi nebo s jejich produkty přísně zakázán, je to přesto odvětví, které nejvíce ohrožuje přežití tygrů v přírodě. Bohužel existují také nelegální tygří farmy, které také podporují nelegální obchod s tygry. Nelegální obchod s tygry však není utrpením jen pro ně samotné, ale také i pro další druhy. Do pastí, které jsou nastraženy na tygry se často chytí i jiné druhy a pokud není z této pasti zvíře zachráněno umírá bolestivou a pomalou smrtí (Jennersten, © 2020).

12.1.7 Příspěvek č. 7

ILLEGAL WILDLIFE TRADE

KAŽDÉ DESÁTÉ

mládě šimpanze je **obětí** nelegálního obchodu

Každé 4 hodiny je **uloven** jeden šimpanz pro uspokojení poptávky

Za posledních 6 let **přišlo o život** více než 14 000 šimpanzů

Poptávka přichází z Číny, Ruska a Blízkého východu

Cena mláděte může přesáhnout **294 000 Kč**

Obrázek 11 - Podpurný materiál s informací o šimpanzích a nelegálním obchodě (vlastní)
Ani druhu, který je nám lidem nejbližší se nelegální obchod se zvířaty nevyhýbá. Především poptávka po mláďatech šimpanzů, jako po exotických mazlíčcích je vysoká, pro pašeráky je to však lukrativní průmysl. Největším problémem je odchyt mláďat, jelikož při něm dojde k zabití až deseti dospělých šimpanzů, což značně urychluje úbytek tohoto druhu. Při únosu mláděte navíc dochází k rozbití sociální struktury skupiny, která také zajišťuje sílu v přežití druhu (David Shepherd Wildlife Foundation's (DSWF) position on the international trade of chimpanzees., © 2024).

13 DISKUZE

Je důležité uvědomit si, že veškeré výsledky práce a výzkumu jsou vždy ovlivněny nejen osobou, která výzkum provádí, ale také položenými výzkumnými otázkami, tématem práce a dostupnými daty, na kterých je výzkum prováděn. Hlavním cílem diplomové práce bylo díky využití metody obsahové analýzy a využití programu Google Trends přinést poznatky, jak je veřejnost informována ohledně tématu nelegálního obchodu se zvířaty z publikovaných reportů a publikovaných internetových článků na vybraných zpravodajských serverech. Informovanost ohledně tématu nelegálního obchodu se zvířaty je jedním z klíčových pilířů k mitigaci této trestné činnosti.

V rámci praktické části práce jsem se snažila odpovědět na položené výzkumné otázky a vyvrátit nebo naopak potvrdit stanovené hypotézy. Jelikož byla práce rozdělena na tři hlavní části, rozdělna jsem následující diskusi podle jednotlivých částí praktické práce pro lepší přehlednost.

13.1 Články

První hypotéza v rámci obsahové analýzy zveřejněných článků (poměr mezi články o online a fyzickém druhu obchodu je značně nerovnoměrný, více než online obchod je probírán fyzický obchod se zvířaty) byla potvrzena stejně jako u bakalářské práce před třemi lety. I v rámci let 2021-2023 nedošlo k výraznému zlepšení, naopak spíše ke zhoršení situace. V rámci tohoto časového horizontu došlo k publikování pouze 5 článků zabývajících se online formou nelegálního prodeje, což je pouhých 11 % ze všech zveřejněných článků, které bylo možné vyhledat na vybraných zpravodajských serverech po zadání klíčového slova „wildlife trade“. U článků, které se věnují fyzické formě nelegálního obchodu bylo číslo lepší, zde došlo k publikování 41 článků na toto téma, což je tedy 89 % ze všech článků na téma nelegálního obchodu. Přesto však se jedná o zřetelně menší čísla oproti letům 2016-2021.

Můžeme tedy pozorovat, že rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi v rámci publikovaných článků jsou velké. Problémem může být samozřejmě množství publikovaných článků za tuto dobu. Na vině může být kratší časový horizont, ale rozdíly v množství publikovaných článků mohou být kvůli proběhlé celosvětové pandemii nemoci Covid-19, jelikož se ve spojitosti s ní publikovalo více článků na téma nelegálního obchodu.

Druhá hypotéza (nelegální obchod s produkty zvířat je častějším tématem článků o fyzickém obchodu, a nelegální obchod se živými zvířaty je více popisován v člancích o online obchodu) byla jedna její část potvrzena stejně jako v bakalářské práci, avšak druhá část byla vyvrácena. U článků, které se týkaly fyzické formy nelegálního obchodu se stejně jako mezi lety 2016-2021, i v letech 2021-2023 články zabývaly především nelegálním obchodem produktů ze zvířat (celkem 25 článků), než živými tvory (celkově 15 článků). Tato část hypotézy byla tedy potvrzena.

Vyvrácena byla část hypotézy zabývající se online formou obchodu. Zatímco články s touto formou obchodu v letech 2016-2023 se zabývaly prodejem živých zvířat (především jejich prodej v rámci exotických mazlíčků) u článků publikovaných v rámci let 2021-2023 došlo ke změně, jelikož více článků se zabývalo prodejem produktů zvířat (celkem 4 články), stejně jako u fyzické formy obchodu, než obchodem se živými tvory (celkem 1 článek). Na vině může být však počet publikovaných článků za tento časový úsek.

Poslední hypotéza (metody ochrany ohrožených zvířat jsou dostatečně popisovány v člancích o online, i fyzickém obchodu) byla vyvrácena i potvrzena. U článků, které popisují online formu nelegálního obchodu byla hypotéza vyvrácena. Čtyři z pěti publikovaných článků se totiž vůbec popisu ochrany nevěnovaly. Samozřejmě i zde může být na vině nízký počet publikovaných článků v období 2021-2023 na toto téma.

Naopak v člancích, které popisovaly fyzickou formu nelegálního obchodu za období 2021-2023 se u většiny z nich vyskytovaly i popisy ochrany (tedy u 26 článků se nacházel popis ochrany, u 15 článků se popis nevyskytoval). Výjimku tvořil zpravodajský server TheJakartaPost.com, kde více článků bylo publikováno bez popisu ochrany (9 článků) než s jejím popisem (6 článků).

13.2 Reporty

I v rámci obsahové analýzy reportů byli položeny tři hypotézy. První hypotéza (texty publikovaných reportů jsou psány pouze odborně) byla potvrzena. Veškeré publikované reporty, které byli v rámci práce použity pro obsahovou analýzu byli psány odborným textem. Pouze u organizace The Kukang Rescue mi přišlo, že je text citově zabarvený. Důležité je brát v potaz, že se jedná o můj vlastní subjektivní názor, a pro jiného čtenáře se může jednat o odborně psaný text publikace.

Domnívám se, že je důležité, že tato hypotéza byla potvrzena. Kdyby bylo více publikovaných reportů psáno v citově zabarveném textu mohly by tyto publikace ztratit na svém významu. Při citově zabarveném textu by mohl mít čtenář pocit, že téma nelegálního obchodu není vhodně od organizace popsáno a nemusel by tématu věnovat dostatečnou pozornost, kterou si zaslouží. Někteří čtenáři by však mohli více citově zabarvený text přijímat pozitivně, jelikož k němu mohli mít bližší vztah než k odborně psanému textu. Zde však jde především o subjektivní názor čtenáře.

Druhá hypotéza (jednotlivé státy publikovaných reportů se budou významně lišit podle organizací a jejich vydaných publikací) byla vyvrácena. Většina z využitých reportů popisovala často stejné státy světa, které jsou s nelegálním obchodem nejvíce spojovány (to bylo potvrzeno i v následujících výsledcích výzkumu na platformě Google Trends). Především se jednalo o státy Afriky (Zimbabwe, Madagaskar, Ghana, Nigérie, Gabon, Kongo) a státy Asie (Čína, Indie, Thajsko, Vietnam, Myanmar, Indonésie). Což se shoduje i s teoretickou částí práce, jelikož největší vývozy a dovozy nelegálního obchodu se zvířaty najdeme právě v rámci afrického a asijského kontinentu.

Avšak se zde našli dvě výjimky. Reporty od organizace Wildlife and Countryside Link a organizace Ethiopian Wolf Conservation Programme se věnovaly odlišným státům a oblastem než dalších 8 popsaných organizací. Jednalo se o oblasti Walesu a Anglie a o Etiopii. Přestože se Etiopie nachází v Africe, tedy se shoduje s výše zmíněnými oblastmi, za zmínku stojí právě kvůli popisu pouze Etiopie. Reporty této organizace se nevěnují žádným jiným státům. Zde je však důvodem zaměření organizace, jelikož se věnuje pouze jednomu druhu zvířete, což je vlček etiopský, a to pouze v Etiopii. Nejvíce rozdílné jsou tedy reporty organizace Wildlife and Countryside Link. Jedná se o organizaci, která řeší nelegální obchod v rámci Anglie, tedy jejich reporty jsou zaměřené na Evropu, což jsou jediné ze všech deseti organizací, které zkoumají nelegální obchod na území Evropy.

Třetí hypotéza (reporty se budou zabývat především fyzickou formou nelegálního obchodu) byla vyvrácena. Velkým úspěchem je vyvrácení této hypotézy. Většina z publikovaných reportů se totiž věnuje jak fyzické formě obchodu, tak i online formě obchodu. Většina publikovaných reportů se věnuje obou formám obchodu zároveň. Přestože je online forma obchodu v reportech zmíněna často jen okrajově, je důležité, že se v nich tyto informace nachází.

Důvodem, proč se reporty věnují online formě obchodu častěji, než publikované články může být především fakt, že bývají obsáhlejší než články, a většinou také popisují celý jeden

uběhlý rok. Přestože je tohle dobrá zpráva, zůstává otázkou, zdali je to opravdu výhra. Pro veřejnost jsou hlavním zdrojem přece jen stále právě publikované články na zpravodajských serverech. Ty by stále měly být hlavním informátorem ohledně online nelegálního obchodu.

Posledním zkoumaným problémem v publikovaných reportech byli druhy zvířat. Snažila jsem se zjistit, zdali se reporty věnují pouze takovým druhům, které jsou v nelegálním obchodě velmi známé, nebo se zaměřují i na méně známé druhy. Bohužel se ukázalo, že reporty se zaměřují stále na ty samé druhy. Tedy na slony, tygry, nosorožce, želvy, luskouny a další (ať už se jedná o problém obchodu s produkty zvířat nebo se živými tvory). Pro veřejnost by bylo dobré mít informace i o některých méně známých zvířatech.

13.3 Google Trends

První hypotéza (téma nelegálního obchodu se zvířaty nebude často vyhledávaným tématem, výkyvy mohou nastat pouze při větším světovém problému, který byl medializován a týkal se problematiky nelegálního obchodu byla v rámci práce) byla vyvrácena. Jak můžeme z obou grafů vytvořených pro vyhledávání výrazu „Wildlife trade“ a „Illegal wildlife trade“ je vidět, že oba pojmy, které s tématem souvisí, jsou vyhledávány napříč celým časovým obdobím. Zvýšení trendu ve vyhledávání tématů nejspíše souvisí s významnými událostmi. U obou výrazů můžeme sledovat, že došlo ke změně výkyvů od normálu. U vyhledávání termínu „Wildlife trade“ došlo ke dvou výkyvům, a to v roce 2016 a v roce 2020.

V roce 2016 se konala sedmnáctá schůzka smluvních stran CITES v Jihoafrické republice ([citace](#)), což s nárůstem zájmu veřejnosti o dané téma může souviset. Je pravděpodobné, že zájem byl vyvolán i ze strany obchodníků, kteří, v reakci na odsouhlasené přesuny druhů pod ochranu CITES, mohli řešit novou strategii obchodu a cenovou politiku s jednotlivými druhy zvířat. Dalším zvýšeným obdobím vyhledávání je rok 2020, což je pravděpodobně především následek proběhlé pandemie nemoci Covid-19, což koresponduje i s nárůsty zveřejněných článků na toto téma právě v roce 2020.

U vyhledávání termínu „Illegal wildlife trade“ došlo ke změně oproti termínu „Wildlife trade“. Přestože výkyv ve vyhledávání v roce 2016 zůstal stejný, nejspíše tedy kvůli zasedání stran CITES, k druhému výkyvu v roce 2020 u vyhledávání výrazu Illegal wildlife trade nedošlo, zatím co u Wildlife trade výrazu ano. Možnou příčinou může být, že v souvislosti s celosvětovou pandemií docházelo k zvýšenému povědomí o obchodování se zvířaty obecně, spíše než přímo o jeho nelegálních praktikách, což by mohlo ovlivnit tendenci vyhledávání termínu bez explicitního označení ilegálního obchodu.

Jednou z dalších kategorií, na kterou jsem se v rámci práce zaměřila bylo zjištění, z jakých oblastí světa dochází k vyhledávání obou témat. Prvních deset států s největším počtem vyhledávání termínu „Wildlife trade“ se nachází především v oblastech Jižní a Východní Afriky, pouze státy Bhútán a Nepál patří na asijský kontinent. Přestože by se tedy dalo očekávat, že největší počty vyhledávání budou především v zemích Asie, jedná se o státy v Africe s nejvyššími záznamy o vyhledávání.

Jako u výrazu „Wildlife trade“ i u vyhledávání výrazu „Illegal wildlife trade“, se některé státy s nejvyšším počtem vyhledávání shodují. V tomto případě vyhledávání se zde však nachází více asijských států než u prvního vyhledávání. I zde jsou však také africké státy, kde dochází k vysokému vyhledávání výrazu. Výjimku tvoří ostrov Svatá Helena, jelikož se jedná o britské území, tedy zde máme první stát Evropy, kde došlo k nejvyššímu vyhledávání.

Musíme brát v potaz, že především obchodníci s nelegálním zbožím ví, jak skrýt svou identitu na internetu, a tak může být vyhledávání zkresleno především díky VPN adrese a využití anonymního prohlížeče, díky které mohou obchodníci změnit místo svého výskytu na jiné, než ve kterém se skutečně nachází, což může výsledná data nakonec zkreslovat. Avšak také z vyplívajících výsledků obsahové analýzy reportů víme, že oblasti vyhledávání se shodují se zeměmi, které byli nejčastěji zmiňovány v rámci publikací.

Druhá hypotéza práce (výsledky pro termín „Wildlife trade“ a „Illegal wildlife trade“ se budou často shodovat) při zpracování výsledků z Google Trends byla potvrzena. Obecně můžeme říci, že souvisejícími tématy vyhledávanými k termínu „Wildlife trade“ jsou témata jako nelegální obchod, příroda a velmi často vyhledávání živočichů, pravděpodobně takových, kterých se nelegální obchod přímo týká. U termínu „Wildlife trade“ bylo dále vyhledávání zaměřeno na dva konkrétní státy, a to Indie a Čína, což odpovídá i zjištění, že nejčastějšími státy, kde dochází k uskutečnění nelegálního obchodu jsou právě asijské země, což koresponduje s výsledky získanými obsahovou analýzou z publikovaných reportů.

U termínu „Illegal wildlife trade“ došlo v prvních pěti nejvyhledávanějších souvisejících tématech ke vzájemné shodě s výsledky pro termín „Wildlife trade“. Souvisejícím vyhledávaným tématem je obecně ilegální. U termínu „Illegal wildlife trade“ je dále vyhledáván pojem pytláctví, které se s ilegálním obchodem velmi spojuje a pojem ilegální obchod s drogami, což jsou obě témata naprosto rozdílná od předchozího vyhledávání. Posledním novým vyhledávaným tématem spojeným s „Illegal wildlife trade“ je přírodní prostředí.

Překvapujícím zjištěním je téma ochrany přírody, které se umístilo až na posledním, tedy desátém místě, v rámci jednoho vyhledávání. Uživatelé tedy vyhledávají jako související témata další informace ohledně nelegálního obchodu, nezaměřují se však na případnou ochranu, ale především na živočichy spojené s nelegálním obchodem.

ZÁVĚR

Diplomová práce je rozdělena na dvě hlavní části, na teoretickou část a na praktickou část práce. Teoretická část práce se věnuje šesti hlavním kapitolám, které se každá dotýkají problematiky nelegálního obchodu se zvířaty. První kapitola se věnuje krizi biologické rozmanitosti, jelikož nelegální obchod se zvířaty je jedním z hlavních problémů, proč k této krizi dochází. Kapitola se také věnuje hromadnému vymírání živočichů a možnostem jenž ochraňují biodiverzitu. Kapitola dva a tři se věnují již samotnému nelegálnímu obchodu a právním aspektům tématu, věnuje se však také legálnímu obchodu a jeho stránce. Nesmíme také zapomenout, že hlavním problémem nelegálního obchodu je jeho stále větší přechod na internet, čemuž se právě věnuje třetí kapitola práce. Čtvrtá a pátá kapitola se věnuje popisu jednotlivých vybraných organizací a vybraným projektům, které se věnují ochraně a záchraně ohrožených druhů zvířat právě kvůli nelegálnímu obchodu se zvířaty. Poslední šestá kapitola, která uzavírá teoretickou část práce se věnuje médiím a jejich úloze v rámci ochrany zvířat, především co se týká informovanosti veřejnosti ohledně tématu, na což navazuje právě dále praktická část práce.

V praktické části práce je provedena metoda obsahové analýzy článků zveřejněných na internetových zpravodajských portálech, zabývající se wildlife trade problematikou a dále je stejná metoda využita i v rámci publikovaných reportů vybraných organizací. Také se jedná o reporty s wildlife trade problematikou. Hlavním cílem bylo zjistit jaké jsou veřejnosti předávány informace ohledně problematiky wildlife trade. Na což navazuje další část praktické práce, a to je využití programu Google Trends. Díky němu byli zjištěno, jak v reálném čase vypadá vyhledávání termínu „Wildlife trade“ a „Illegal wildlife trade“ na internetu, také z jakým míst světa jsou termíny vyhledávány, ale také jaké jsou další termíny vyhledávané v rámci hledání těchto termínů. Poslední částí práce je pak návrhová část, tedy 7 nově vytvořených příspěvků, které jsem se snažila vytvořit tak, aby zaujali velké množství lidí, a měli široké možnosti uplatnění.

Ať si to jsme ochotni přiznat nebo ne, jsme na této planetě zcela závislí. Ať už se jedná o vzduch, který dýcháme nebo o potraviny a vodu, kterou potřebujeme k přežití, vše, co kolem sebe vidíme a vnímáme, je dar od naší planety. Pro zajištění naší samotné existence je naší nutností a povinností chránit tento dar. Naše budoucnost leží v našich rukou a je jen na nás jaký bude náš další krok.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ABANO, Imelda a CHAVEZ, Leilani. Wildlife trafficking, like everything else, has gone online during COVID-19. Online. MONGABAY: NEWS & INSPIRATION FROM NATURE'S FRONTLINE. 2021. Dostupné z: <https://news.mongabay.com/2021/06/wildlife-trafficking-like-everything-else-has-gone-online-during-covid-19/>. [cit. 2024-01-07].

ABOUT US. Online. Project Rhino. © 2019. Dostupné z: <https://www.projectrhinokzn.org/about/>. [cit. 2023-10-19].

AFRICAN PRIDE. Tsavo National Parks. Online. African Pride. © 2012. Dostupné z: <https://www.african-pride.co.uk/kenya/tsavo-national-parks>. [cit. 2024-03-08].

Annual Report 2022. Online. In: SAVE THE ELEPHANTS. 2023, s. 1-43. Dostupné z: <https://www.savetheelephants.org/wp-content/uploads/2023/08/STE-Annual-Report-2022-double-spread.pdf>. [cit. 2024-03-07].

ASHER, Claire. The nine boundaries humanity must respect to keep the planet habitable. Online. MONGABAY. 2021. Dostupné z: <https://news.mongabay.com/2021/03/the-nine-boundaries-humanity-must-respect-to-keep-the-planet-habitable/>. [cit. 2024-04-23].

Background & History. Online. The IUCN Red List of Threatened Species. 2024. Dostupné z: <https://www.iucnredlist.org/about/background-history>. [cit. 2024-01-06].

BERNSKÁ ÚMLUVA. Online. AOPK. © 2024. Dostupné z: <https://nature.cz/bernska-umluva>. [cit. 2024-03-03].

BOLOGNA, Gianfranco. Mizející zvířata. Universum (Knižní klub). V Praze: Euromedia Group - Knižní klub, 2008. ISBN 978-80-242-2286-8.

BONEBRAKE, Timothy C.; GUO, Fengyi; DINGLE, Caroline; BAKER, David M.; KITCHING, Roger L. et al. Integrating Proximal and Horizon Threats to Biodiversity for Conservation. Online. Trends in Ecology & Evolution. 2019, č. 34, s. 781-788. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016>. [cit. 2024-04-23].

CITES. Monitoring the Illegal Killing of Elephants (MIKE) PIKE trend analysis 2003-2020. Online. 2021. 2021. Dostupné z: https://cites.org/sites/default/files/MIKE/E-PIKE_Trend_Analysis_Aug2021.pdf. [cit. 2023-10-27].

Combating Illegal Wildlife Trade: A Project Map and Database of counter-IWT Projects worldwide. Online. Illegal Wildlife Trade Projects. © 2021. Dostupné z: <https://illegalwildlifetradeprojects.org>. [cit. 2023-10-23].

ČAPKA, Karel. 1.11 Média a společnost. Online. ŽurnalistikaUPOL. 2016. Dostupné z: <https://zurnalistikaupol.wordpress.com/2016/10/14/1-11-media-a-spolecnost/>. [cit. 2024-01-05].

David Shepherd Wildlife Foundation's (DSWF) position on the international trade of chimpanzees. Online. David Shepherd Wildlife Foundation. © 2024. Dostupné z: <https://davidshepherd.org/species/chimpanzees/trade-statement/>. [cit. 2024-04-25].

DHAR, Aatreyee. India's successful Project Tiger could do even better, say experts. Online. The Third Pole. 2023. Dostupné z: <https://www.thethirdpole.net/en/nature/indias-successful-project-tiger-could-do-even-better-say-experts/>. [cit. 2023-10-18].

DUFFY, Rosaleen. Security and Conservation: The Politics of the Illegal Wildlife Trade. Yale Univ Pr, 2022. ISBN 9780300230185.

EBERSOLE, Rene. The black-market trade in wildlife has moved online, and the deluge is 'dizzying': illegal wildlife ads have increased on Facebook despite its steps to combat animal trafficking. Crime watch groups are calling for broad legal reforms. Online. National Geographic. 2020. Dostupné z: <https://www.nationalgeographic.com/animals/article/how-internet-fuels-illegal-wildlife-trade>. [cit. 2024-01-07].

FACTS. Online. WWF. © 2024. Dostupné z: <https://www.worldwildlife.org/species/rhino>. [cit. 2024-04-25].

FINN, Catherine; GRATTAROLA, Florencia a PINCHEIRA-DONOSO, Daniel. More losers than winners: investigating Anthropocene defaunation through the diversity of population trends. Online. Biological Reviews. 2023, roč. 98, č. 5. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/brv.12974>. [cit. 2024-01-07].

FOTHERGILL, Alastair; SCHOLEY, Keith a PEARCE, Fred. Naše planeta. Přeložil Romana ANDĚROVÁ, přeložil Martin ANDĚRA. Universum (Knižní klub). Praha: Knižní klub, 2019. ISBN 9788024262215.

GEOL 204 Dinosaurs, Early Humans, Ancestors & Evolution: The Fossil Record of Vanished Worlds of the Prehistoric Past: Spring Semester 2023 The Sixth Extinction: The Holocene Extinction & Modern Defaunation. Online. University of Maryland: Department

of geology. 2023. Dostupné z: <https://www.geol.umd.edu/~tholtz/G204/lectures/204holocene.html>. [cit. 2024-03-03].

HEMMERSBACH RHINO FORCE. Online. Hemmersbach. © 2023. Dostupné z: <https://www.hemmersbach.com/rhino-force>. [cit. 2023-11-05].

HEMMERSBACH RHINO FORCE PREVENTS AFRICAN RHINOS POACHING WITH COOLFIRE: Real-time team collaboration when the mission means life or death. Online. Coolfire core. © 2023. Dostupné z: <https://coolfiresolutions.com/case-studies/hemmersbach-rhino-force-case-study/>. [cit. 2023-11-05].

HOLÁSKOVÁ, Kristýna. Analýza ilegálního online obchodu s volně žijícími zvířaty. Bakalářská práce. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení, Ústav environmentální bezpečnosti, 2021. Dostupné také z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/46044/holaskova_2021_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

HOSÁKOVÁ, Barbora. MÉDIA VE SPOLEČNOSTI 21. STOLETÍ. Bakalářská diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie, 2017. Dostupné také z: https://theses.cz/id/t0lasa/Mdia_ve_spole_nosti_21._stolet.pdf.

How CITES works. Online. CITES. Dostupné z: <https://cites.org/eng/disc/how.php>. [cit. 2024-04-23].

IFAW.ORG. Caught in the web: Wildlife trade on the Internet. 2005.

Illegal Pangolin Trade: A special reporting series on the threats facing the endangered pangolin. Online. Earth Journalism Network. © 2024. Dostupné z: <https://earthjournalism.net/special-reports/illegal-pangolin-trade>. [cit. 2024-04-25].

Illegal wildlife trade has become one of the ‘world’s largest criminal activities’: Poaching and the illegal wildlife trade has become a major area of activity for organized crime groups. Online. INTERPOL. Singapore, 2023. Dostupné z: <https://www.interpol.int/en/News-and-Events/News/2023/Illegal-wildlife-trade-has-become-one-of-the-world-s-largest-criminal-activities>. [cit. 2024-04-15].

JANOUCHOVÁ, Aneta. MÉDIA A SPOLEČNOST. Bakalářská práce. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Katedra českého jazyka a literatury, 2016. Dostupné také z: <https://theses.cz/id/rqu9u9/STAG83712.pdf?lang=en>.

JENNERSTEN, Ola. THE ILLEGAL TRADE OF TIGERS: Dive into the murky underground world of the illegal tiger trade and explore the challenges in the fight to stop this horrifying industry. Online. WWF. © 2020. Dostupné z: https://tigers.panda.org/news_and_stories/stories/the_illegal_trade_of_tigers/. [cit. 2024-04-25].

KOLBERTOVÁ, Elizabeth. Šesté vymírání: nepřirozený příběh. Přeložil Jiří OGROCKÝ. Brno: Barrister & Principal, 2018. ISBN 978-80-7364-052-1.

Mezinárodní svaz ochrany přírody (IUCN): International Union for Conservation of Nature. Online. Ministerstvo životního prostředí. © 2023. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/mezinarodni_svaz_ochrany_prirody. [cit. 2024-01-06].

MIKSA, Martin. Které chatovací aplikace jsou bezpečné? Dokument FBI ukázal, co mohou messengerové vyrazit úřadům. Online. Mobilmania.cz. 2021. Dostupné z: <https://mobilmania.zive.cz/clanky/ktere-chatovaci-aplikace-jsou-bezpecne-dokument-fbi-ukazal-co-mohou-messengerovy-vyrazit-uradum/sc-3-a-1353523/default.aspx>. [cit. 2024-03-03].

Obnova přírody: Parlament přijal právní předpis k obnově 20 % pevniny a moře v EU. Online. Zpravodajství: Evropský parlament. 2024. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20240223IPR18078/obnova-prirody-ep-prijal-pravni-predpis-k-obnove-20-pevniny-a-more-v-eu>. [cit. 2024-04-23].

OECD.IllicitTrade.TheIllegalWildlifeTradeinSoutheastAsiaInstitutionalCapacitiesinIndonesia,Singapore,ThailandandVietNam.OECDPublishing.2019. 100 s. ISBN 978-92-64-96712-0. Dostupné online z:https://www.google.cz/books/edition/Illicit_Trade_The_Illegal_Wildlife_Trade/.

ODENTHAL, Frank. RHINO FORCE – A NEW AND DETERMINED PLAYER ON THE HORIZON OF SOUTHERN AFRICA. Online. Fair Planet. © 2023. Dostupné z: <https://www.fairplanet.org/developing-stories/saving-rhinoceros/rhino-force-a-new-and-determined-player-on-the-horizon-of-southern-africa/>. [cit. 2023-11-05].

RAMSARSKÁ ÚMLUVA. Online. AOPK. © 2024. Dostupné z: <https://nature.cz/ramsarska-umluva>. [cit. 2024-03-03].

PARIDHI, Dave. Top 5 conservation Projects for Wildlife in India. Online. IPleaders. 2020. Dostupné z: https://blog.ipleaders.in/top-5-conservation-projects-wildlife-india/#Project_Tiger. [cit. 2023-10-18].

PEZZINO, Salvatore; SOFIA, Maria; MAZZONE, Chiara Mazzone, Giorgia Litrico, Marcello Agosta, Gaetano La Greca & Saverio Latteri; LITRICO, Giorgia; AGOSTA, Marcello et al. Exploring public interest in gut microbiome dysbiosis, NAFLD, and probiotics using Google Trends. Online. Scientific Reports. 2024, roč. 14. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1038/s41598-023-50190-5>. [cit. 2024-04-25].

POL, Tushar. Google Trends: What It Is & How to Use the Data for SEO. Online. Semrush Blog. 2024. Dostupné z: <https://www.semrush.com/blog/google-trends/>. [cit. 2024-04-16].

Program OSN pro životní prostředí (UNEP): United Nations Environment Programme (UNEP). Online. Ministerstvo životního prostředí. © 2023. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/program_osn_pro_zivotni_prostredi_unep. [cit. 2024-01-06].

Project Rhino - Stop Wildlife Crime. Online. Project Rhino. © 2019. Dostupné z: <https://www.projectrhinokzn.org>. [cit. 2023-10-19].

SAS-ROLFES, Michael; CHALLENGER, Daniel W.S.; HINSLEY, Amy; VERÍSSIMO, Diogo a MILNER-GULLAND, E.J. Illegal Wildlife Trade: Scale, Processes, and Governance. Online. 201-228. vol. 44. 2019. Dostupné z: <https://doi.org/10.1146/annurev-environ-101718-033253>. [cit. 2024-04-15].

SEVIN, Jennifer. There's a thriving global market in turtles, and much of that trade is illegal. Online. The Conversation. 2023. Dostupné z: <https://theconversation.com/theres-a-thriving-global-market-in-turtles-and-much-of-that-trade-is-illegal-205626>. [cit. 2024-04-25].

SINDHOOA, Zainah Sindhooa; SINDHOOA, Shayaan; GHOSH, Abhishek; KAUR, Simranjit; SOYIRI, Ireneous et al. Online Interest for Electronic Cigarettes Using Google Trends in the UK: A Correlation Analysis. Online. In: . 2023, s. 1791-1797. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1080/10826084.2023.2247056>. [cit. 2024-04-25].

STOPPING ELEPHANT IVORY DEMAND: OVERVIEW. Online. WWF. © 2024. Dostupné z: <https://www.worldwildlife.org/initiatives/stopping-elephant-ivory-demand>. [cit. 2024-04-25].

Stop Wildlife Crime. Online. World Wildlife Fund. © 2021. Dostupné z: <https://www.worldwildlife.org/pages/stop-wildlife-crime>. [cit. 2021-01-08].

The International Union for Conservation of Nature (IUCN). Online. UNEP. © 2024. Dostupné z: <https://www.unep.org/explore-topics/oceans-seas/what-we-do/working-regional-seas/partners/international-union>. [cit. 2024-01-06].

THE POACHING CRISIS: WELCOME TO KWAZULU-NATAL: PROUD HOME OF THE SOUTHERN WHITE RHINO. Online. Project Rhino. © 2019. Dostupné z: <https://www.projectrhinokzn.org/about-us/>. [cit. 2023-10-22].

TRAFFIC. UNDERSTANDING ETIS: AN INTRODUCTION AND OVERVIEW OF THE ELEPHANT TRADE INFORMATION SYSTEM ANALYSIS. Online. 2019. 2019. Dostupné z: <https://www.traffic.org/site/assets/files/3817/understanding-etis-vfinal-web.pdf>. [cit. 2023-10-27].

Úmluva o biologické rozmanitosti a ochrana biodiverzity: Co je to biologická rozmanitost. Online. Ministerstvo životního prostředí. © 2023. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/ochrana_biodiverzity_umluva. [cit. 2024-04-23].

UNEP : United Nations Environment Programme. Online. UNITED NATIONS. Dostupné z: <https://www.un.org/youthenvoy/2013/08/unep-united-nations-environment-programme/>. [cit. 2024-01-06].

VAN GELDER, Amy. 50 Years of India's Project Tiger: Triumphs, Challenges, and a Vision for the Future. Online. 2023. Dostupné z: <https://conserwildcats.org/2023/08/17/indias-project-tiger/>. [cit. 2023-10-19].

WANG, Dawei; CAMERON, John a CHEN, Yao-Hsuan. Assessment of using Google Trends for real-time monitoring of infectious disease outbreaks: a measles case study. Online. In: Scientific Reports. 14. 2024. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1038/s41598-024-60120-8>. [cit. 2024-04-25].

WILDLIFE TRADE. Online. WWF. Dostupné z: https://wwf.panda.org/discover/our_focus/wildlife_practice/wildlife_trade/. [cit. 2024-04-25].

What Is The Legal Wildlife Trade? The Ethical Way Of Wildlife Trade. Online. FINANCIAL CRIME ACADEMY. 2024. Dostupné z: <https://financialcrimeacademy.org/what-is-the-legal-wildlife-trade/>. [cit. 2024-04-15].

What is a report? Online. Massey University. 2019. Dostupné z: <https://owl.massey.ac.nz/assignment-types/what-is-a-report.php>. [cit. 2024-04-16].

What is the sixth mass extinction and what can we do about it? Online. WWF. © 2024. Dostupné z: <https://www.worldwildlife.org/stories/what-is-the-sixth-mass-extinction-and-what-can-we-do-about-it>. [cit. 2024-03-03].

Where We Work. Online. Project Rhino. © 2019. Dostupné z: <https://www.projectrhinokzn.org/footprint/>. [cit. 2023-10-22].

WYATT, Tanya. Is CITES Protecting Wildlife?: Assessing Implementation and Compliance. Taylor & Francis, 2021. ISBN 9780367441289.

ZAVERI, Aayushi. Obsahová analýza vs. tematická analýza: Bližší pohled na analýzu. Online. Mind the GRAPH. 2023. Dostupné z: <https://mindthegraph.com/blog/cs/analyza-obsahu-a-tematicka-analyza/>. [cit. 2024-04-16].

ŽÁKOVSKÁ, Karolína. Online. Ekonews: Byznys a udržitelnost. 2023. Dostupné z: <https://www.ekonews.cz/na-volnem-mori-dosud-neplatila-zadna-ochrana-biodiverzity-ustava-pro-oceany-pomuze/>. [cit. 2024-03-03].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

KNP	Krugerův národní park
CITES	Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
TRAFFIC	text
atd.	a tak dále

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Pohyby obchodu se zvířaty přes letiště, je patrné, že Asie je hlavním zdrojem a Evropa hlavním spotřebitelem (Hughes, 2021)	19
Obrázek 2 - Informační okno na sociální síti Instagram informující ohledně problematiky nelegálního obchodu se zvířaty po zadání klíčových slov tiger claws (tygří drápy) (vlastní)	23
Obrázek 3 – Mapa oblastí s nejvyšším výskytem vyhledávání termínu „Wildlife trade“ (Google Trends).....	60
Obrázek 4 - Mapa oblastí s nejvyšším výskytem vyhledávání termínu „Illegal wildlife trade“ (Google Trends).....	62
Obrázek 5 - Podpurný materiál s tématem nelegálního obchodu se zvířaty (vlastní)	66
Obrázek 6 - Podpurný materiál s informací o slonech a nelegálním obchodě (vlastní)	67
Obrázek 7 - Podpurný materiál s informací o nosorožcích a nelegálním obchodě (vlastní).....	68
Obrázek 8 - Podpurný materiál s informací o želvách a nelegálním obchodě (vlastní)	69
Obrázek 9 - Podpurný materiál s informací o luskounech a nelegálním obchodě (vlastní)	70
Obrázek 10 - Podpurný materiál s informací o tygrech a nelegálním obchodě (vlastní)	71
Obrázek 11 - Podpurný materiál s informací o šimpanzích a nelegálním obchodě (vlastní)	72
Obrázek 12 - Rozložení národních parků Samburu a Tsavo v Keni, kde funguje organizace SAVE THE ELEPHANTS (African Pride, © 2012).....	94

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Popis jednotlivých kategorií ohrožených druhů živočichů (Bologna, 2008)... 12	
Tabulka 2 - Typy produktů nebo druhy zvířat, které jsou zmiňovány ve člancích (vlastní)46	
Tabulka 3 - Data ze získaných reportů organizace Wildlife and Countryside Link (vlastní) 51	
Tabulka 4 - Data ze získaných reportů organizace Ethiopian Wolf Conservation Programme (vlastní)..... 52	
Tabulka 5 - Data ze získaných reportů organizace United Nations Office on Drugs and Crime (vlastní)..... 53	
Tabulka 6 - Data ze získaných reportů organizace Environmental Investigation Agency (vlastní)..... 53	
Tabulka 7 - Data ze získaných reportů organizace Wildlife Conservation Sociery (vlastní) 54	
Tabulka 8 - Data ze získaných reportů organizace African Parks (vlastní)..... 54	
Tabulka 9 - Data ze získaných reportů organizace The Kukang Rescue Program (vlastní)54	
Tabulka 10 - Data ze získaných reportů organizace The Last Great Ape Organization (vlastní)..... 55	
Tabulka 11 - Data ze získaných reportů organizace Wildlife Crime Initiative (vlastní)..... 55	
Tabulka 12 - Data ze získaných reportů organizace The EAGLE Network (vlastní) 56	
Tabulka 13 - Oblasti s nejvyšším zájmem vyhledávání termínu "Wildlife trade" (Google Trends)..... 61	
Tabulka 14 - Oblasti s nejvyšším zájmem vyhledávání termínu „Illegal wildlife trade“ (Google Trends)..... 63	
Tabulka 15 - Související vyhledávaná témata pro termíny "Wildlife trade" a Illegal wildlife trade" a rozdíly mezi nimi mezi lety 2016-2023 (Google Trends)..... 64	
Tabulka 16 - Typy ochrany, které jsou zmiňovány ve člancích (vlastní)..... 91	

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Celkový počet upytlačených nosorožců v Jižní Africe od roku 2000 do července roku 2020 (THE POACHING CRISIS, © 2019)	33
Graf 2 - Celkový počet upytlačených nosorožců v oblasti KwaZulu-Natal od roku 2000 do července roku 2020 (THE POACHING CRISIS, © 2019)	33
Graf 3 - Počet článků o nelegálním obchodu se zvířaty a jejich rozdělení na online a fyzickou formu v letech 2016–2021 (vlastní).....	41
Graf 4 - Procentuální zastoupení jednotlivých typů článků 2016–2021 (vlastní)	41
Graf 5 - Počet článků o nelegálním obchodu se zvířaty a jejich rozdělení na online a fyzickou formu v letech 2021–2023 (vlastní).....	42
Graf 6 - Procentuální zastoupení jednotlivých typů článků 2021–2023 (vlastní)	42
Graf 7 - Rozdělení počtu článků s online formou obchodu na produkty zvířat versus živých druhů 2016-2021 (vlastní)	44
Graf 8 - Rozdělení počtu článků s fyzickou formou obchodu na produkty zvířat versus živých druhů 2016-2021 (vlastní)	44
Graf 9 - Rozdělení počtu článků s online formou obchodu na produkty zvířat versus živých druhů 2021-2023 (vlastní)	45
Graf 10 - Rozdělení počtu článků s fyzickou formou obchodu na produkty zvířat versus živých druhů 2021-2023 (vlastní).....	45
Graf 11 - Počty článků s popisem ochrany versus bez popisu u online formy 2016-2021 (vlastní).....	47
Graf 12 - Počty článků s popisem ochrany versus bez popisu u fyzické formy 2016-2021 (vlastní).....	48
Graf 13 - Počty článků s popisem ochrany versus bez popisu u online formy 2021-2023 (vlastní).....	48
Graf 14 - Počty článků s popisem ochrany versus bez popisu u fyzické formy 2021-2023 (vlastní).....	49
Graf 15 - Poměry zabarvení jednotlivých textů napříč zkoumanými reporty mezi lety 2016-2023 (vlastní).....	57
Graf 16 - Poměr jednotlivého zastoupení typu obchodu napříč zkoumanými reporty v letech 2016-2023 (vlastní).....	58
Graf 17 – Zájem ve vyhledávání termínu „Wildlife trade“ mezi lety 2016-2023 (Google Trends).....	60
Graf 18 - Zájem ve vyhledávání termínu „Illegal wildlife trade“ mezi lety 2016-2023 (Google Trends).....	61
Graf 19 – Rozdíly mezi vyhledáváním jednotlivých termínů mezi lety 2016-2023 (Google Trends).....	63

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Typy ochrany vyplývající z článků

Tabulka 16 - Typy ochrany, které jsou zmiňovány ve člancích (vlastní)

Typy ochrany, které mohou pomoci k ukončení nelegálního obchodu 2016–2023	
Online forma obchodu	Fyzická forma obchodu
uzavření účtů na sítích Facebook a Instagram	kontroly bankovních účtů
spolupráce vlády s organizací TRAFFIC v Malajsii	regulace vývozu sokolů v Islámábádu
aplikace Wildlife Witness na telefony, pro nahlášení nelegálního obchodu	bývalí pytláci zaměstnání jako strážci a ochránci
spolupráce s orgány k řešení nelegálního online obchodu v Thajsku	zákaz prodeje vajec želv
počítačové programy rozpoznají nezákonné transakce	studie mezinárodního obchodu na populaci žiraf
financování programů stopování produktů na internetu v Africe	Peking zakázal prodej a spotřebu luskounů
zásady Facebooku zakazující nelegální obchod	Čína a Vietnam zakazují dovoz živých zvířat
akce Hydra – proniknutí do sítě obchodníků	zákaz trhů se zvířaty v Indonésii

Typy ochrany, které mohou pomoci k ukončení nelegálního obchodu 2016–2023	
Online forma obchodu	Fyzická forma obchodu
	Čína zakázala veškerý obchod se slonovinou
	deklarace s 11 závazky ke zničení tras používaných pro nelegální obchod
	profily DNA tygrů v Thajsku a char. znaky k lehčímu dohledání
	spolupráce mezi jednotlivými místními úřady komunit
	monitorování trhů technologiemi a lidskými zdroji
	vycvičení psy vyčmuhávající produkty ze zvířat
	britští vojáci pomáhají v Africe
	zařízení pro sledování vajec
	použití dronů
	Vietnam zakázal dovoz živých zvířat
	výcvik bývalých pytláků
	podpora udržitelných alternativních způsobů života
	směrnice o řízení obchodu s divočinou v zemi
	Vietnam a Čína zakázali konzumaci divokých zvířat
	zvýšení trestů za nelegální obchod s tygry
	koordinace neziskových organizací a policie
	využití Pellyho dodatku
	nástroj Spatial Monitoring and Reporting Tool (SMART) v Bangladéši
	zajistit větší podporu ze strany veřejnosti
	vytvoření centrální databáze trestné činnosti v oblasti ochrany přírody
	vzdělávání komunit

Typy ochrany, které mohou pomoci k ukončení nelegálního obchodu 2016–2023	
Online forma obchodu	Fyzická forma obchodu
	mezinárodní i národní spolupráce
	nástroj CRAAVED k odhalení klíčových faktorů v obchodu
	zákon Big Cat Public Safety Act, který omezuje soukromé vlastnictví velkých koček

PŘÍLOHA P I: ROZLOŽENÍ NÁRODNÍCH PARKŮ V KENI

Obrázek 12 - Rozložení národních parků Samburu a Tsavo v Keni, kde funguje organizace SAVE THE ELEPHANTS (African Pride, © 2012)